

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

[Ratyfikacja umowy z dnia 23.04.1925 r. pomiędzy Polską a Czechosłowacją w kwestiach prawnych i finansowych - Praga, 19.01.1926 r.]

Liczba stron oryginału

44

Liczba plików skanów

45

Liczba plików publikacji

45

Sygnatura/numer zespołu

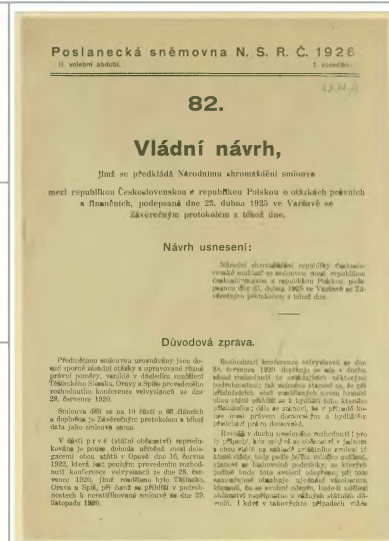
TR 028.062

Data wydania oryginału

1926

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

28.62./1

82.

Vládní návrh,

jímž se předkládá Národnímu shromáždění smlouva
mezi republikou Československou a republikou Polskou o otázkách právních
a finančních, podepsaná dne 23. dubna 1925 ve Varšavě se
Závěrečným protokolem z téhož dne.

Návrh usnesení:

Národní shromáždění republiky Československé souhlasí se smlouvou mezi republikou Československou a republikou Polskou, podepsanou dne 23. dubna 1925 ve Varšavě se Závěrečným protokolem z téhož dne.

Důvodová zpráva.

Předmětnou smlouvou urovnávány jsou dosud sporné zásadní otázky a upravované různé právní poměry, vzniklé v důsledku rozdělení Těšínského Slezska, Oravy a Spiše provedeného rozhodnutím konference velvyslanců ze dne 28. července 1920.

Smlouva dělí se na 10 částí o 83 člancích a doplněna je Závěrečným protokolem z téhož data jako smlouva sama.

V části první (státní občanství) reprodukována je pouze dohoda učiněná mezi delegacemi obou států v Opavě dne 16. června 1922, která jest pouhým provedením rozhodnutí konference velvyslanců ze dne 28. července 1920, jímž rozděleno bylo Těšínsko, Orava a Spiš, při čemž se přihlíží v podrobnostech k neratifikované smlouvě ze dne 29. listopadu 1920.

Rozhodnutí konference velvyslanců ze dne 28. července 1920 doplňuje se zde v duchu zásad rozhodnutí to ovládajících některými podrobnostmi; tak zejména stanoví se, že při příslušnicích obcí rozdělených novou hranicí obou států přihlíží se k bydlišti toho kterého příslušníka; dále se stanoví, že v případě kolise mezi právem domovským a bydlištěm předchází právo domovské.

Rovněž v duchu uvedeného rozhodnutí i pro ty případy, kde nabývá se občanství v jednom z obou států na základě zvláštního svolení té které vlády, tedy podle jejího volného uvážení, stanoví se blahovlnné podmínky, ze kterých jedině bude toto svolení odepřeno; při tom samozřejmě obsahuje ujednání všeobecnou klausuli, že se svolení odepře, bude-li udělení občanství nepřípustno z vážných státních důvodů. I když v takovýchto případech vláda

jednoho státu odepřela někomu státní občanství, může se během tří měsíců obrátiti se žádostí za přiznání státního občanství na vládu druhého státu, a teprve, když i tato jej zamítla, nastupují ustanovení mírových smluv, t. j. dotčená osoba zůstane občanem rakouským nebo uherským.

Výslovně se zdůrazňuje, že podle článku 2. byla ustanovení článku 1. uvedena v život již roku 1922, takže zejména všechny lhůty uvedené v článku 1. dávno již uplynuly.

Část druhá jedná o amnestii. Pohnuté doby sporu mezi republikou Československou a státem polským o knížectví Těšínské, Spiš a Oravu vyvolaly, jak všeobecně známo, silnou ozvěnu mezi obyvatelstvem těchto území, které rozděleno bylo ve dva tábory navzájem se potírající — na tábor československý a polský. Při úsilovné politické agitaci, která byla prováděna v otázce příslušnosti Těšínského Slezska, Oravy a Spiše, byl porušen tu i tam také trestní zákon.

Smírné rozřešení sporné otázky, jež vedlo k rozdělení sporného území mezi stát československý a polský, jakož i snaha obou států žítí v budoucnu v přátelských stycích a poměrech vyžadují, aby tyto boje došly v brzkou úplnou zapomenutí a nerušily více přátelského vztahu mezi oběma státy. Proto jest třeba, aby odstraněna byla i každá hořkost pro ty, kdož z vlasteneckého zápalu účastnili se bojů těchto a při tom porušili trestní zákon.

Oba státy se v naprosté shodě rozhodly udělit pro tyto trestné činy amnestii, jak upravena jest ve čl. 3—10 smlouvy.

Co do jednotlivostí připomenouti dlužno:

Různost ústavních předpisů platných v obou státech o udělení milosti má v zápětí, že milost udělena bude v různé formě, v Polsku zákonem, kdežto v republice Československé u činů stíhaných trestními soudy aktem presidenta republiky podle § 103 ústavní listiny, u deliktů policejně-správních akty administrativních úřadů. Účinnými stanou se však tyto akty stejně a zároveň v den, kdy nabude působnosti smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou ze dne 23. dubna 1925 o otázkách právních a finančních.

Akt milosti presidentovy vztahuje se na trestné činy stíhané soudy z moci úřední. Vyloučeny jsou tedy delikty soukromožalobní. Podmínkou jest, aby trestní čin byl v souvislosti s politickou agitací, která byla prováděna v otázce příslušnosti Těšínska, Slezska, Oravy a Spiše a budou tedy amnestovány nejen delikty ryze politické, nýbrž i delikty

konnexní. Další podmínkou jest, aby trestní čin byl spáchán v době od 28. října 1918 do 10. srpna 1920, t. j. v době, kdy spor o Těšínsko zjevně propukl. Poslední datum zvoleno bylo proto, že v uvedený den bylo fakticky provedeno rozdělení sporného území mezi oba státy, obsazeny nové hranice a obnoven pokoj a pořádek. V oboru deliktů vojenských bylo třeba uvážiti, že delikty tyto spáchány byly převážně proto, že osoba vojenskou službou nebo jinou povinností vojenskou vázána namnoze nevěděla, vzhledem k neupraveným státoprávním poměrům a neujasněné otázce státního občanství, v kterém státě má službu vojenskou konati. Tyto neblahé poměry trvaly delší dobu i po dni 10. srpna 1920 až téměř do poslední doby a bylo proto třeba zvoliti pro tuto skupinu trestných činů dále jdoucí ohraničení časové. Rozhodným dnem byl v dohodě obou států stanoven pro desertci 31. prosinec 1921, před kterýmžto dnem trestná činnost musila započítí. Pro jiné vyhnutí se splnění branné povinnosti, na př. nedostavení se k odvodu, neuposlechnutí povolacího rozkazu a pod. byla pak konečná lhůta prodloužena až do dne podpisu smlouvy, t. j. do dne 23. dubna 1925. Společnou podmínkou pro amnestii i vojenských trestních činů jest, že pachatel musil míti na býv. plebiscitním území řádné bydliště nebo trvalý pobyt nebo alespoň, že tam až do sjednání smlouvy domovským právem příslušel, a že buď uprel z území jedné strany na území druhé nebo se na území této druhé strany již zdržoval.

Rozsah amnestie zahrnuje všechny formy omilostnění: prominutí hlavních i vedlejších trestů, již uložených a dosud nevykonaných, jakož i veškerých následků odsouzení, odčinění odsouzení a výmaz trestů z rejstříku trestů, konečně i abolicí řízení již zahájeného a záповeď zavádění nového trestného řízení. Jde-li o konkurenci trestných činů, které podléhají amnestii s takovými trestnými činy, na které se milost nevztahuje, nebude míti přirozeně udělení milosti vlivu na trestní řízení a výkon trestů, uložených pro trestné činy posléz naznačeného druhu. Důsledné provedení milosti došlo výrazu i v tom, že budou vráceny též předměty, které byly zabaveny v trestním řízení, dosud pravoplatně neskončeném, jakož i jistoty a podobná plnění, jež byla konána, aby byla odvrácena vazba a sice i tehdy, byly-li uznány za propadlé z toho důvodu, že ten, kdo jistotu dal, nesplnil povinností mu uložených. Výjimku činí předměty, které zabaveny byly pro účely jiného trestního řízení, nebo jež pocházejí z jiného trestného činu, dále zbraně a třaskaviny. Osobám, jimž udělena

bude milost, nelze uložit žádný omezení, zejména omezení policejního rázu — co do jich pobytu v místě jich dřívějšího bydliště z důvodu, že se dopustily trestného činu, pro který jim byla udělena milost.

Zjistiti, že jsou tu podmínky milosti a vysloviti to přísluší soudům, které v řízení, jež dosud pravoplatně nebylo skončeno, musejí přihlížeti z povinnosti úřední k udělení milosti jako důvodu zániku trestnosti činu. Stejná povinnost jest v tomto stadiu trestního řízení uložena přirozeně i orgánům veřejné žaloby, aniž by bylo třeba, aby se obviněný sám milosti zvláště a výslovně dovolával. — Byl-li již pravoplatně uložen trest, pak rozhodne soud, který vynesl rozsudek v první stolici z povinnosti úřední nebo na žádost odsouzeného usnesením, zda jsou tu podmínky amnestie. Byl-li vyměřen podle zásady absorpční a zostřeni tímž rozsudkem společný trest pro trestné činy, na které se amnestie vztahuje a pro trestné činy, které milosti nepodléhají, má soud, který vynesl rozsudek v I. stolici zároveň určit, jaká část trestu se promíjí. Do usnesení lze si stěžovati u tohoto soudu k nadřízenému soudu ve lhůtě 15denní. Pokud trestní řízení nebylo dosud pravoplatně skončeno, jest opravný prostředek upraven předpisy trestních řádů.

Administrativní milost vztahuje se na činy, stíhané úřady správními (administrativními, policejními vrchnostmi) za podmínky, že činy ty byly v souvislosti s politickou agitací, která byla prováděna v otázce příslušnosti Těšínského Slezska, Oravy a Spiše a že byly spáchány v době od 28. října 1918 do 10. srpna 1920. Mimo to amnestují se veškeré trestné činy administrativní proti předpisům o sčítání lidu, které spáchány byly při sčítání lidu na býv. plebiscitním území. Stanoviti, zda jsou tu podmínky amnestie jest zde vyhrazeno příslušným úřadům správním I. stolice, proti jichž rozhodnutí se připouští stížnost v pořadí instancí. O rozsahu a účincích milosti administrativní a případech konkurence platí obdobně předpisy vydané ve příčině amnestie činů stíhaných trestními soudy.

Konečně dlužno uvést, že se oba státy zavázaly, že amnestii budou prováděti blahovolně a bez úzkoprsosti a že si do 3 měsíců po tom, co smlouva nabude účinnosti, vymění seznamy osob, jimž byla milost udělena nebo odepřena.

Vláda podotýká, že předkládá panu presidentovi republiky příslušný návrh na udělení milosti a že zároveň učinila opatření, aby amnestie policejně správních deliktů mohla

býti s urychlením provedena, jakmile předmětná smlouva s Polskem se stane účinnou.

Část třetí týká se ochrany menšin; všeobecně sluší zde zdůrazniti, že obě smluvní strany setrvaly na stanovisku, že domácí zákony nemají býti projektovanou smlouvou měněny. Proto také vyzdvíženy byly jednotlivými ustanoveními jen hlavní zásady postupu smluvních stran v otázkách menšinových, přičemž zdůrazněno jako zásada vůdčí blahovlnné vzájemné nakládání menšinami (čl. 12. smlouvy). Pokud jde zejména o obor školský, svědčí o stavu polského školství na Těšínsku tato statistická data z r. 1924/25:

Polské školy:

	veřejné		soukromé		úhrn
	obecné	občanské	obecné	občanské	
Počet škol	75	2	5	5	87
Počet tříd	265	11	20	15	311
Počet dětí	9942	541	677	581	11.741
Počet učitelů	324	17	22*)	25*)	388

V téže době bylo v polském Těšínsku pro 16.479 dětí 104 veřejné a 3 soukromé školy národní polské a pro 4113 dětí 20 veřejných a 7 soukromých škol německých; občanských škol bylo z toho 14, z toho 3 soukromé. Podle sčítání v roce 1921 bylo na čs. Těšínsku 69.360 Poláků, zdejších příslušníků, na polském Těšínsku pak 110.756 Poláků. Přirovnáme-li polské školství v obou zemích, obdržíme tyto výsledky:

	Na polských školách národních připadá obyvatel					
	polské národnosti na			žáků na		
	1 školu	1 třídu	1 učitele	1 šk.	1 tř.	1 uč.
Čs. Těšínsko	797	223	179	135	38	30
Pol. Těšínsko	1035	311	258	152	46	38

Stav polského školství u nás je tudíž příznivější než v polském Těšínsku. Z toho důvodu všimá si smlouva v čl. 17. povolování soukromých škol, u nichž ovšem musí býti splněny zákonné předpoklady, a vyzdvihuje se zřetelem k neutěšenému stavu čs. školství na Volyni ochotu polské vlády k všemožným úlevám při zřizování čs. škol soukromých na tomto území. Domácí zákony polské, jež na tomto území připouštějí možnost zřízení veřejných

*) 12 učitelů z veřejných škol má placenou dovolenou pro školy soukromé.

škol pouze v obcích (nikoli osadách), v nichž daná menšina tvoří aspoň čtvrtinu jejich obyvatelstva a vykazuje nejméně 40 dětí její národnosti, hlásících se do školy, jejímž vyučovacím jazykem jest jejich jazyk mateřský, vylučovaly prakticky možnost kořistiti z jakéhokoliv ustanovení o zřizování čs. škol veřejných, neboť podle sčítání lidu tvoří sice čs. národnost v četných osadách nejen značnější menšiny než zákon předpisuje, ale i většiny — nikde však v obci skládající se z řady takovýchto osad nedosahuje žadáných 25%.

Čl. 18. obsahuje zásadu v ČSR. u všech škol bez rozdílu jazyka zachovávanou, upozorňuje současně, že ovšem jenom národnost nemůže býti překážkou, aby nebyl splněn zákonný nárok na př. žadatele o místo učitelské podle čl. IV. zákona 306/20.

Čl. 19. konstatuje možnost danou v obou státech nostrifikačními předpisy o vysvědčeních získaných v jiném státě, aby absolventů učitelských ústavů zahraničních bylo použito ve školských službách domácích. Potřeba taková vyskytne se pravděpodobně aspoň z počátku ve větší míře spíše v Polsku než v ČSR., protože od r. 1922 jsou zřízeny při čs. učitelském ústavu ve Slezské Ostravě polské pobočky.

Čl. 20. zdůrazňuje, že blahověle vůči menšinám v čl. 12. prohlašovaná bude se v oboru školské administrativy projevovati zejména co nejblahovolnějším použitím zákonných předpisů o bezprostřední správě škol národních; jde tu o zřizování místních školních rad.

Ani čl. 21. nepřináší ustanovení, která by nebyla prováděna u nás již před sjednáním této úmluvy. Je přirozeno, že státní správa se jím zavazuje k péči o vybavení jen veřejných škol učebnicemi a pomůckami; školám soukromým nemůže býti přiznán nárok, aby stát se jim staral o vydání učebnic pro jejich žactvo.

Třeba se ještě vrátiti k čl. 13., který převážně se týká též poměrů školských. Ve větě 1. konstatuje se postup shodný se zdejšími předpisy zákonnými, že k určení mateřského jazyka dítěte, jež je důležité zejména při zřizování škol, je třeba prohlášení jeho právem povolaného zástupce a že toto prohlášení je přirozeně pro další úřední řízení směrodatné. Věta 2. jen opakuje, co naše ústava praví v šu 134. Poslední věta šíře rozvádí tuto zásadu se zřetelem na poměry školské.

Část č t v r t á má ustanovení o rozluce spisové; tu stačí poukázati na znění smlouvy samé, jež nepotřebuje podrobnějšího výkladu.

Sluší jen upozorniti, že podle čl. 33. zůstane část smlouvy o spisové rozluce (čl. 23. až 33.) zatím mimo působnost, dokud se strany nedohodnou o úpravě otázek zmíněných ve čl. 33. předmětné smlouvy.

Část p á t á týká se likvidace majetku země Slezské, bývalých žup Oravské a Špišské, jakož i jiných korporací.

Poněvadž hranicí stanovenou mezi republikou Československou a Polskou shora zmíněným rozhodnutím konference velvyslanců byl rozdělen obvod, pokud se týče okruh působnosti země Slezské, bývalých žup Oravské a Špišské, i četných jiných samosprávných svazů a veřejnoprávních korporací, ukázala se potřeba, aby při úpravě finančních otázek bylo pamatováno také na likvidaci majetku uvedených korporací a aby pro tuto likvidaci byly smlouvou stanoveny jisté zásady.

Při úpravě těchto otázek rozhodny byly tyto zásady:

1. Majetkem rozumí se veškerá aktiva (věcná práva, výsady, práva obligační) i passiva (dluhy, břemena, závazky), jakož i všeliké právní poměry majetkové povahy. Stejně jako majetek rozdělití jest fondy, na něž státní nebo samosprávné úřady měly dozor (na př. fondy na regulaci řek a horských potoků, Slezský zemský fond pro podporování vojinů vracejících se z války).

Z likvidace jsou vyloučeny: Statek veřejný, cesty a silnice, chrámy a kaple, církevní sbory, hřbitovy a pomníky všeho druhu (čl. 36.), pak majetek vratislavského biskupství, o kterém v případě potřeby sjednají oba státy zvláštní smlouvu (čl. 52.).

Zvláštní dohodě se vyhrazují otázky týkající se spořitelů města Těšína, Jablunkova a Fryštátu, sirotčích pokladen a ústavů pro sociální pojišťování (čl. 40.), veškeré otázky týkající se udržování pohraničních mostů, společných silnic a cest, užívání vodovodu, elektrárny, plynárny, sítě tramvajové a kanalizační oběma částmi bývalé obce Těšína, dále otázky právních poměrů na pohraničních tocích a stanovení povahy hraniční čáry těmito toky probíhající (čl. 37.).

2. Pro likvidaci (t. j. pro zjištění a ocenění majetku) jest směrodatným zásadně stav dne 28. října 1918 (čl. 38.).

3. Hodnota majetku ocení se podle zásad slušnosti a spravedlnosti (čl. 41.).

4. Pro župy a obce stanoví se likvidační klíč průměrem na základě poměru velikosti převzatého území, počtu obyvatelstva a přímých daní. Pro jiné korporace a ústavy stanoví ko-

mise likvidační slušný a spravedlivý klíč, podle vzniku majetku, počtu členů, počtu a velikosti podílů, délky silnic a pod. (čl. 42.).

5. O vlastnictví nemovitostí s inventářem a příslušenstvím, jakož i o vlastnictví movitostí rozhoduje zásada územní. Práva majetková, vzniklá z pohledávek, případnou té straně, na jejímž území se nachází v den, kdy smlouva nabude působnosti, předmět zatížený, pokud se týče bydliště nebo sídlo dlužníka (čl. 43.).

6. Dluhy hypoteční převezme strana, která převzala zatíženou nemovitost, byla-li tato nemovitost rozdělena novou hranicí bude hypoteční dluh rozdělen v poměru k ploše a bonitě nemovitosti (čl. 44.). Dluhy nezabezpečené rozdělí se v poměru k hodnotě převzatého majetku (čl. 45.); výjimkou převezme však strana československá veškeré nezabezpečené dluhy země Slezské, strana polská veškeré dluhy bývalé obce Těšina (čl. 46.).

7. Nadace rozdělí se na základě nadačních listin se zřetelem na účel a závazky nadace (čl. 47.).

8. Svazy samosprávné a veřejnoprávní korporace vůbec mohou se o likvidaci v rámci předpisů je zavazujících (t. j. s případným schválením nadřízených úřadů) dohodnouti samy. Neučiní-li tak do 6 měsíců ode dne, kdy smlouva nabude působnosti, musí býti předloženy soupisy veškerých aktiv a passiv smíšené likvidační komisi československo-polské, která bude sestavena do 6 týdnů ode dne ratifikace smlouvy, bude mít po jednom zástupci a jedním náhradníkem z každé strany, a provede likvidaci podle zásad této smlouvy (čl. 39. a 48.). Nebude-li ani v likvidační komisi dosaženo dohody, přechází rozřešení sporné otázky na vlády obou stran a jestliže se ani ty neshodnou, na arbitra jmenovaného vzájemnou dohodou, po případě presidentem Institutu mezinárodního práva (čl. 49. a 50.).

9. Společenstva, spolky a jich svazy, i jiné korporace nemající povahy veřejnoprávní, pokud se nedohodly samy na majetkové likvidaci, mohou její provedení odevzdati likvidační komisi. Až do tohoto provedení zaručuje se jmenovaným korporacím možnost hospodářské jejich činnosti za dosavadních podmínek; výměna jejich peněz, pokud byla provedena před 1. lednem 1921, nebude brána v pochybnost.

Jestliže korporace ty uskutečnily již rozdělení majetku, vyměří ode dne skutečného rozdělení každá strana pouze daně připadající na majetek, který leží na území dotčeného státu (čl. 51.).

10. Novou státní hranicí byly dotčeny především poměry země Slezské a města Těšina; uspořádání těchto poměrů byla věnována valná část jednání, poněvadž z obou stran uplatňovala se snaha, aby likvidace těchto dvou korporací byla provedena již ve smlouvě, a tak bylo vyvarováno značným nákladům, které by jinak s likvidací byly spojeny.

Z celkové plochy země Slezské 514.701 ha, připadlo republice Polské asi 100.800 ha.

Obyvatel bylo ve Slezsku podle sčítání lidu z r. 1910 — 756.949, podle sčítání lidu z r. 1921 (bez Hlučinska) 624.263.

Předpis přímých daní ve Slezsku činil v r. 1911 — 10,327.078 K, z toho připadá na část náležející nyní republice Polské 1,667.282 K, v r. 1912 — 10,351.606 K, z toho připadá na část náležející nyní republice Polské 1,927.486 korun, v r. 1913 — 12,937.586 K, z toho připadá na část náležející nyní republice Polské 1,908.866 K.

Bývalá obec Těšín měla rozlohu 670 ha, obyvatel 22.489.

Obec Český Těšín má rozlohu 266 ha, obyvatel 8.068.

Předpis přímých daní činil v obci Těšíně:

v r. 1911 — 420.148 K, z toho připadá na část nyní polskou 232.701 K,

v r. 1912 — 702.955 K, z toho připadá na část nyní polskou 238.207 K,

v r. 1913 — 815.019 K, z toho připadá na část nyní polskou 256.677 K.

Pro ocenění majetku obce Těšina nebylo přesných dat. Zvláště co do ceny aktiv objevila se velká různost názorů; jisto je, že na straně československé zůstala z aktiv obce část menší hodnoty, než která by podle spravedlivého klíče na stranu tu připadla a podobně zůstalo z aktiv zemských na straně polské méně, než by činila hodnota podle spravedlivé kvoty na Polsko připadající.

Aktiva země Slezské byla ke dni 31. XII. 1918 zemskou správní komisí vykázána částkou 43.208.29 K, z toho na straně polské 5,719.582 K, passiva částkou 51,847.825 K. Ocenění aktiv nesetkalo se ovšem se souhlasem strany polské, vznikla též různost názorů o tom, v jaké měně by se měla stanoviti aktiva na jedné a passiva na druhé straně. Poněvadž byla obava před značnými náklady, jichž by vyžadovalo oceňování majetku komisí likvidační, která by se pravděpodobně o likvidaci též nedohodla, shodly se smluvní strany na tom, že na úplné vyrovnání vzájemných likvidačních nároků země Slezské a bývalé

obce Těšina poukáže strana polská straně československé částku 5,600.000 Kč, splatnou ve 2 stejných lhůtách dne 2. ledna 1926 a 2. ledna 1927. Z řečené částky připadá polovice zemi, polovice obci Českému Těšínu (čl. 46.).

Část šestá upravuje pensijní závazky autonomních korporací, rozdělených státní hranicí, vůči jich zaměstnancům včetně učitelů, a to různě dle toho, jde-li o zaměstnance, kteří v čas rozdělení byli v činné službě, nebo o zaměstnance, kteří v době té byli již v pensi.

V případě prvého postihuje pensijní závazek onu část korporace, v jejímž území jest ústav neb úřad, kde zaměstnanec v čas rozdělení vykonával službu, v případě druhém onu část korporace, která přináleží k státu, v jehož obvodě dotčená osoba měla domovskou příslušnost bezprostředně před vstupem do služby korporace, a to i tehdy, když osoba ta bydlí na území druhého státu, pokud tu nedosáhla státní příslušnosti.

Nedá-li se domovská příslušnost zjistiti nebo spadá-li příslušnost ta mimo území obou smluvních států, postihuje závazek onu část samosprávné korporace, v jejímž obvodě jest ústav neb úřad, ke kterému dotčená osoba v čas svého pensionování byla stále služebně přidělena.

Část sedmá týká se slezských úvěrních ústavů. Již dlouho před rozdělením země Slezské mezi československou republiku a Polsko působily v Opavě dva úvěrní ústavy založené zemským sněmem slezským, a to Komunální úvěrní ústav země Slezské a Rakousko-slezský ústav pro úvěr pozemkový, které podle svých stanov poskytovaly zápůjčky v komunálních dluhopisech a zástavních listech, znějících původně na zlaté r. m., později na rak.-uh. koruny. Po rozdělení země Slezské (Těšina) zůstala značná část dlužníků obou těchto ústavů se závazky kolem 18,000.000 Kč na území polském. Oba ústavy, majíce sídlo na území československém (v Opavě), byly podrobeny československým valutovým předpisům a byly tudíž povinny vypláceti splatné koruny a slosované titry svých emisí ve měně československé v poměru 1 zl. r. m. za 2 Kč a 1 K r.-uh. za 1 Kč. Jejich dlužníci na území polském neuznávali však valutových předpisů československých a svých dluhů buď vůbec neplatili, anebo pokoušeli se je platiti ve starých neokolkovaných bankovkách rak.-uh., anebo v polských markách v poměru, ve kterém byly rak.-uh. bankovky převedeny na polské marky. Tento postup působil jmenovaným ústavům veliké nesnáze.

S polskou vládou bylo již koncem roku 1921 zahájeno jednání o nápravu tohoto pro oba ústavy neblahého stavu, avšak jednání toto zůstalo bezvýsledným.

Teprve touto smlouvou docíleno bylo dohody.

Polská vláda souhlasí nyní s tím, že komunální dlužní úpisy a zástavní listy těchto ústavů splatny jsou v korunách československých, zříká se všech práv k majetku těchto ústavů, zavazuje se zaplatiti ústavům tolik, kolik tyto ústavy musí, počínajíc 1. lednem 1925 vynaložiti na zúročení a umoření komunálních dluhopisů a zástavních listů připadajících na pohledávky ústavů za dlužníky v Polsku a na úhradu nedoplatků vzniklých do 31. prosince 1924 zavazuje se vyplatiti částku 3,000.000 Kč. Touto částkou budou tyto nedoplatky uhrazeny sotva z polovice, než více nebylo lze docíliti, neboť polská delegace namítala, že tyto nedoplatky, pokud jsou starší 3 let, jsou již promlčeny a takových nedoplatků starších tří let jest většina. Ústavy postihne tudíž ztráta asi 4,000.000 Kč. Než vzdor tomu jest smlouva pro ně a tím též pro československý stát přijatelnou, neboť ústavy zůstanou ušetřeny likvidace a Polsko vzdalo se všech nároků na jejich majetek, zejména na rezervní fondy. K úhradě ztráty mají ústavy nastrádáno speciálních rezerv přes 1,000.000 Kč a dá se očekávati, že v několika příštích letech tyto ztráty úplně uhradí.

Část osmá jedná v prvému oddílu o úpravě starých pohledávek a závazků peněžních, ve druhém o vydání deposit.

K oddílu prvnímu dlužno předeslati, že Polsko nařízením presidenta republiky ze 14. května 1924 a řadou pozdějších ustanovení provedlo valorisaci starých peněžních pohledávek, která zásadně poskytuje se toliko polským příslušníkům a spočívá na zásadě individuálního oceňování jednotlivých druhů pohledávek. Nejsou tudíž všechny druhy pohledávek valorisovány stejně. Valorizační opatření polské přepočítává pohledávky podle doby vzniku, podle stupnice, která udává poměr polského zlatého (kurs vůči Kč 6.50, tedy asi švýcarský frank) k rakousko-uherským korunám a polským markám v jednotlivých obdobích časových. Z hodnoty podle této stupnice zjištěné vypočte se pak hodnota přepočtená, jež pravidlem činí určité procento hodnoty vypočtené podle stupnice. Pevnými sazbami v procentech valorisovány jsou zejména pohledávky hypotekární (33%—20% hodnoty zjištěné podle stupnice, t. j. 195—130 Kč za 100 K, jde-li o předválečné pohledávky hypo-

tekární), pohledávky z půjček nezajištěných (10% = 65 Kč), ze směnek a šeků (10%), z otevřeného úvěru (10%).

Při vkladech u spořitelén a sirotčích pokladen rozhoduje zásadně jmění ústavu, u bank pak stanovena sazba valorisační 5%, při tom ale valorisují se u bank vklady jen do výše 125 zl.

Při zástavních listech rozhodna jest výše pohledávek hypotekárních, tvořících podklad jejich, při obligacích zásadně stanovena sazba 33%.

Polské valorisační nařízení poskytuje však výhody valorisace jenom příslušníkům těch států, kde příslušníci polští co do svých pohledávek peněžních jsou postaveni na roveň příslušníkům vlastním. Ačkoliv v Československu tomu tak jest, přece polské valorisační nařízení vylučovalo z účasti na valorisaci příslušníky československé, ježto, jak v motivech tohoto nařízení bylo uvedeno, příslušníci polští neobdrží za své pohledávky předválečné v Československu více než znehodnocené koruny nynější měny rakouské. Osten tohoto ustanovení obracel se totiž proti československému vládnímu nařízení z 1. dubna 1919, č. 167 Sb. z. a n., jež zakazuje v korunách československých výplatu předválečných korunových pohledávek do 26. února 1919 vzniklých bez rozdílu státní příslušnosti oněm věřitelům, kteří dne 26. února 1919 měli své řádné bydliště na území bývalého Rakouska a Uherska, ale mimo obvod republiky Československé.

Vůči tomu bylo poukázáno na to, že podle měnových ustanovení československých i podle vládn. nař. 167/1919 nečiní se rozdílu mezi příslušníky jednotlivých států a příslušníky vlastními, avšak kroky tyto byly vesměs bezvýsledny a v Polsku bylo vydáno dodatečné ustanovení obsažené v prosincové novele k valorisačnímu nařízení, podle něhož stačí pro vyloučení z valorisace, když stát, jehož příslušníkem jest věřitel, činí při peněžních pohledávkách rozdílné podle místa pobytu polských věřitelů vůbec, nebo v určité době, i když tuto zásadu vztahuje na vlastní příslušníky, pokud ovšem takové ustanovení jest neprospěšné pro příslušníky polské.

Mimo to obsahuje polské valorisační nařízení ještě ustanovení, že cizímu příslušníkovi nemůže býti placeno více, nežli kolik cizí příslušník podle zákonů svého státu jest povinen platiti příslušníkovi polskému.

Účelem jednání finančního s Polskem bylo tudíž dosáhnouti toho,

1. aby výhody, které polské valorisační předpisy, zejména stěžejní nařízení presidenta republiky ze 14. května 1924 poskytují polským příslušníkům jako věřitelům, platily i pro věřitele československé,

2. aby i pro naše věřitele platila plná valorisace, nikoliv tedy valorisace jen do výše 1 Kč za 1 K rak.-uh., nebo i méně, pokud jde o pohledávky na Těšínsku.

Účelu ad 1. uvedeného bylo dosaženo plně, a to nejenom pro osoby fyzické, nýbrž i pro osoby právnické. Účelu ad 2. docíleno bylo pouze při pohledávkách hypotečních, jakož i při splácení a konverzi některých polských cenných papírů (čl. 61.).

Smlouva musila se přizpůsobiti na rozdíl od dosavadních našich úmluv o pohledávkách předválečných, které vybudovány jsou na zásadě teritoriality (rozhodně jest místo bydliště v určitý den; srovnej úmluvu s Itálií, č. 132/24, Sb. z. a n., úmluvu s Rakouskem z 18. června 1924), polským předpisům valorisačním, které vybudovány jsou na zásadě státní příslušnosti věřitelovy. Pokud jde o právnické osoby jako věřitele, obsahuje smlouva ustanovení, na které právnické osoby bude se smlouva vztahovati (čl. 60., 62., závěrečný protokol částky VIII).

Mimo státní příslušnost věřitelovu rozhoduje při hypotekách též území, v němž leží nemovitost hypotekou zatížená (čl. 64.).

Aby zabráněno bylo kolisi této smlouvy s úmluvou rakouskou z 18. června 1924, jež, jak svrchu uvedeno, vybudována jest na zásadě teritoriality, obsahuje čl. 63. ustanovení, podle něhož smlouva neplatí na ony pohledávky příslušníků republiky Polské, bydlících na území republiky Rakouské, jichž způsob placení byl upraven úmluvou, kterou Československá republika ujednala dne 18. června 1924 s republikou Rakouskou.

Ustanovení této smlouvy neplatí:

1. o závazcích, které byly upraveny bez výhrady vzájemnou dohodou zúčastněných stran (odst. 1., čl. 65.),

2. o pohledávkách, které byly postoupeny po dnu 1. ledna 1925 příslušníkům republiky Polské nebo příslušníkům republiky Československé příslušníkům jiných států (čl. 66., odst. 1.). Účelem tohoto ustanovení jest, aby pohledávky příslušníků jiných států nebyly podloudně valorisovány;

3. o pohledávkách ze smluv o soukromém pojištění, jež budou upraveny zvláštní úmluvou.

Článek 65., odst. 2. obsahuje ustanovení, kdy složení do soudního deposita považuje se za zaplacení pohledávky.

Na konci smlouvy připojeny jsou dva články, čl. 67. a 68., jež jednají o soupisu papírů polských v republice Československé a papírů československých v republice Polské.

Ustanovení o vydání deposit obsažená v oddílu II., části VIII. předmětné smlouvy čl. 69 až 72 shodují se zásadně s úmluvami toho druhu sjednanými s Rakouskem (č. 513 Sb. z. a n. z r. 1920) a Maďarskem (čís. 225 Sb. z. a n. z r. 1924), neobsahující od dosavadních depositních úmluv ničeho odchylného, leč že neřeší toliko otázku měny cenných papírů, která zahrnuta jest v oddíle I. části VIII., o úpravě starých peněžních pohledávek.

Část devátá, jednající o řízení ve spor-
ných případech a část desátá, obsahující
ustanovení závěrečná, nepotřebují bližšího vý-
kladu.

Ke smlouvě je připojen závěrečný protokol z téhož data jako smlouva, v němž obsažena jsou bližší ustanovení, pokud jde o část pátou a osmou smlouvy.

Vláda podotýká, že předmětnou smlouvou upraven byl souhrn otázek, jejichž brzké rozřešení je v zájmu trvale dobrého poměru obou sousedních a v mnohém směru na sebe odkázaných států. Smlouva likviduje onen nejasný poměr, jenž v mnohých směrech vznikl mezi oběma státy rozdělením Těšínského Slezska, Oravy a Spiše a je vlastně vybudováním a doplněním rozhodnutí konference velvyslanců ze dne 28. července 1920.

Po stránce formální projevuje vláda přání, aby návrh byl projednán v poslanecké sněmovně i v senátu výbory zahraničním, ústavně-právním a rozpočtovým s tím, aby tyto výbory podaly o něm zprávu vždy ve lhůtě osmidenní.

V P r a z e dne 19. ledna 1926.

Předseda vlády:

Dr A. Švehla, v. r.

SMLOUVA

mezi
Republikou Československou
a

Republikou Polskou
o otázkách právních a finančních.

Republika Československá a republika Polská ve snaze

urovnati všechny zásadní dosud sporné otázky,

upraviti různé právní poměry v důsledku rozdělení Těšínského Slezska, Oravy a Spiše, provedeného rozhodnutím konference velvyslanců ze dne 28. července 1920,

jakož i podporovati přátelské soužití obou národů,

rozhodly se sjednati tuto smlouvu a jmenovaly za tím účelem svými zmocněnci, a to:

President republiky Československé:

profesora JUDr. Antonína Hobzu

a

splnomocněného ministra
JUDr. Bohumila Vlasáka;

President republiky Polské:

Zygmunta Lasockého,

doktora práv, mimořádného vyslance a splnomocněného ministra

a

profesora Stanislava Kutrzebu,
doktora práv,

kteří, vyměnivše navzájem své plné moci a shledavše je obsahem i formou správnými, shodli se na těchto ustanoveních;

UMOWA

pomiędzy
Republiką Czeskosłowacką
a

Rzeczpospolitą Polską
w sprawach prawnych i finansowych.

Republika Czeskosłowacka i Rzeczpospolita Polska pragnąc

załatwić wszelkie zasadnicze a sporne dotąd sprawy,

uregulować różne prawne stosunki, wynikłe z powodu podziału Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, dokonanej decyzją Konferencji Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920 r. oraz przyczynić się do przyjaznego współżycia obu Narodów,

zdecydowały zawrzeć niniejszą Umowę i mianowały w tym celu swymi Pełnomocnikami:

Prezydent republiki Czeskosłowackiej:

Profesora Antonina Hobzę,
doktora praw

i

Bohumila Vlasaka,
doktora praw, Ministra Pełnomocnego;

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Zygmunta Lasockiego,

doktora praw, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego,

i

Profesora Stanisława Kutrzebę,
doktora praw,

którzy po wymianie swoich pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie sporządzone, zgodzili się na następujące postanowienia:

ČÁST I.

Státní občanství.

Článek 1.

Otázky státního občanství v území těšínském, v Oravě a Spiši byly upraveny usnesením československo-polské delegace pro Těšínské Slezsko, Oravu a Spiš v Opavě, dne 16. června 1922 na základě rozhodnutí velvyslanecké konference ze dne 28. července 1920 takto:

1. Nabytí státního občanství ipso jure:

Státního občanství ipso jure nabývají osoby, které na bývalém území plebiscitním, tvořícím nyní součást Československa nebo Polska, mají domovské právo ode dne 1. ledna 1914 nebo mají tam bydliště ode dne 1. ledna 1908. Právo státního občanství mají tyto osoby ve státě, v němž leží nyní jejich obec domovská resp. obec bydliště.

Ty osoby, které nabývají státního občanství na základě domicilu, nepotřebují žádati o slib domovské příslušnosti.

Osoby mající domovské právo v obcích, jichž území jest rozděleno hranicí obou států, stávají se občany toho státu, kterému připadla část obce, v níž měly bydliště dne 28. července 1920. Jestliže pak takové osoby neměly bydliště v rozdělené obci zmíněného dne, nabudou státního občanství státu, jemuž připadla ta část obce, v níž měly bydliště naposled před vystěhováním se z obce.

Jako důkaz o právu domovském neb domicilu budou kromě výtahů ze záznamů o pobytu nebo ze seznamů obecních příslušníků přípustny i jiné průkazy, na příklad svědectví osob.

V případě současnosti domovského práva i domicilu jako titulů pro nabytí státního občanství ipso jure dlužno v první řadě vzít zřetel na domovské právo jako titul nabytí státního občanství.

2. Nabytí státního občanství se souhlasem vlády.

Osoby, které na území bývalého Těšínského Slezska, Oravy neb Spiše nabyly po 1. lednu 1914 domovského práva nebo zvolily si po 1. lednu 1908 stálé bydliště, nabudou státního

CZĘŚĆ I.

Obywatelstwo.

Artykuł 1.

Sprawy obywatelstwa na obszarze Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza uregulowane zostały uchwałą Delegacji czeskosłowacko-polskiej dla Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza w Opawie z dnia 16. czerwca 1922 r. na zasadzie decyzji Konferencji Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920 r. w sposób następujący:

1. Nabycie obywatelstwa ipso iure.

Obywatelstwo państwowe ipso iure nabývają osoby, które na b. obszarze plebiscytowym, obecnie wchodzącym w skład Czechosłowacji lub Polski posiadają prawo swojszczyzny od dnia 1. stycznia 1914 r. lub mają tam zamieszkanie od dnia 1. stycznia 1908 r. Prawo obywatelstwa Państwowego przysługuje osobom takim w tem Państwie, w którym leży obecnie ich gmina swojszczyzny, względnie domicylu.

Osoby wspomniane, opierające prawo obywatelstwa na domicylu, nie potrzebują starać się o nadanie swojszczyzny.

Osoby, mające prawo swojszczyzny w gminach, których obszar jest przedzielony granicą obu Państw, stają się obywatelami tego Państwa, któremu przypadła część gminy, w której zamieszkiwały w dniu 28. lipca 1920 r. Jeżeli zaś osoby takie w gminie rozdzielonej we wspomnianym dniu nie mieszkały, nabędą obywatelstwo tego Państwa, któremu przypadła część odnośnej gminy, w której osoby te mieszkały ostatnio przed wyprowadzeniem się z danej gminy.

Dla wykazania swojszczyzny lub domicylu będą oprócz wyciągu z ksiąg meldunkowych lub przynależności gminnej dopuszczone także inne dowody, n. p. ze świadków.

W razie zbiegu swojszczyzny i domicylu jako tytułów nabycia obywatelstwa ipso iure, należy w pierwszym rzędzie uwzględnić swojszczyznę jako tytuł nabycia obywatelstwa.

2. Nabycie obywatelstwa za zgodą Rządu.

Osoby, które na terytorjum b. Śląska Cieszyńskiego, Spisza lub Orawy uzyskały po 1. stycznia 1914 r. prawo swojszczyzny lub po 1. stycznia 1908 r. obrały tam miejsce stałego

občanství polského, pokud se týče československého pod podmínkou, že vláda československá, po případě polská, dá k tomu předem svolení.

O nabytí státního občanství československého po případě polského mohou rovněž žádati osoby, které mohly v zásadě nabýt státního občanství příslušného státu ipso jure na základě domicilu před 1. lednem 1908, nenabýly ho však pouze proto, poněvadž podle zásady vyslovené v bodě 1. odst. 5. nabýly státního občanství v druhém státě na základě přednosti domovského práva jako titulu nabytí státního občanství.

Pokud tyto osoby nepodaly dosud žádosti o propůjčení státního občanství, mohou ji ještě podati během tří měsíců ode dne, kdy toto ustanovení nabude působnosti.

Nebude-li přiložen k takové žádosti slib domovského práva, pokud je ho potřebí, mají úřady, nařizující doplnění žádosti, určit k tomu přiměřenou lhůtu, která v případech uvážení hodných může býti ještě prodloužena. Doplněné žádosti, podané znovu v této lhůtě, budou považovány za podané včas.

Politické úřady I. instance poučí vhodným způsobem místní obyvatelstvo o možnosti podávání takových žádostí.

Žádosti o státní občanství jak na základě domovského práva, tak i domicilu, nabytého před 28. říjnem 1918, budou vyřizovány příznivě, vyjímaje:

a) pokud se týkají osob, které se dopustily zločinu neb trestného činu ze ziskuchtivosti;

b) pokud by udělení státního občanství mělo za bezprostřední důsledek zatížení státních financí neb veřejných fondů, čímž však nesluší rozuměti nároky na příklad na podporu pokladen nemocenských, bratrských a pod.;

c) osoby, žádající na základě domicilu, které nebydlily nepřetržitě v jedné obci v době od 28. října 1918 do 28. července 1920, neb konečně

d) pokud by udělení státního občanství bylo nepřípustným z jiných vážných státních důvodů, při čemž však nemohou nikdy býti příčinou neudělení státního občanství okolnosti povahy národně-politické, nejsou-li rázu protistátního. Činy z doby od převratu do ukončení plebiscitní akce nepřicházejí v úvahu.

zamieszkania, nabędą odpowiednio obywatelstwo polskie lub czeskosłowackie pod warunkiem uprzedniej zgody ze strony Rządu Czeskosłowackiego lub Polskiego.

O nadanie obywatelstwa czeskosłowackiego, względnie polskiego mogą się również starać osoby, które, mogąc w zasadzie nabyć ipso iure obywatelstwo danego Państwa z tytułu domicylu w czasie przed 1. stycznia 1908 r., tylko dlatego go nie nabyły, ponieważ w myśl zasady, wyrażonej w punkcie 1. ustęp 5. nabyły obywatelstwo w drugim Państwie z mocy pierwszeństwa swojszczyzny jako tytułu nabycia.

O ile osoby takie nie zgłosiły dotąd prośby o nadanie obywatelstwa, mogą ją jeszcze zgłosić w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej uchwały.

W razie niedołączenia do takiej prośby przyrzeczenia nadania swojszczyzny, o ile to przyrzeczenie jest potrzebne, winny władze, zarządzając uzupełnienie tych podań, zaznaczyć w tym celu wystarczający termin, który w wypadkach zasługujących na uwzględnienie może być nawet jeszcze przedłużony. Podania w tym terminie po uzupełnieniu ponownie wniesione, będą tak traktowane, jakby były wniesione w należyтым czasie.

Władze polityczne pierwszej instancji winny pouczenie dla miejscowej ludności o możliwości wnoszenia takich podań ogłosić w sposób odpowiedni.

Podania o obywatelstwie tak na zasadzie swojszczyzny jak i domicylu, nabytego przed 28. października 1918 r., będą załatwione pomyślnie z wyjątkiem:

a) o ile dotyczą osób, które dopuściły się zbrodni lub czynu karygodnego z chęci zysku,

b) o ile nadanie im obywatelstwa pociągnęłoby za sobą bezpośrednie ciężary dla skarbu państwa lub funduszów publicznych, pod czem nie należy jednak rozumieć świadczeń, n. p. zasiłków z kasy chorych, brackich i t. p.,

c) o ile dotyczą osób, opierających prośbę na domicylu, które nie mieszkaly w jednej gminie bez przerwy od 28. października 1918 r. do 28. lipca 1920 r. lub wreszcie,

d) o ile nadanie obywatelstwa przedstawiało się jako niedopuszczalne z innych ważnych powodów państwowych, przyczem jednak okoliczności natury narodowo-politycznej nie mogą nigdy stanowić przyczyny odmówienia obywatelstwa, chyba, że mają charakter przeciupaństwowy. Czyny z okresu od chwili

V případě zamítnutí bude současně podána služební cestou ministerstvu vnitra zpráva o důvodech zamítnutí. Na požádání vyslanectví druhého státu sdělí mu příslušné ministerstvo zahraničních věcí důvody definitivního zamítnutí.

V případě zamítnutí žádosti jednou z vlád bude mít osoba, žádající o státní občanství, právo, obrátit se během tří měsíců ode dne, kdy obdrží písemně zamítavé rozhodnutí, s touž žádostí na druhou vládu. V případě opětného zamítnutí řídí se státní občanství dotyčné osoby mírovými smlouvami.

S osobou, žádající o státní občanství na základě domovského práva, nebude až do vyřízení jejího podání nakládáno ve státě, o který jde, jako s cizozemcem, a nemusí taková osoba žádati o nový slib domovské příslušnosti leč, že nabyla domovského práva po 28. říjnu 1918.

Žádosti o udělení státního občanství již podané mají být vyřízeny do jednoho měsíce ode dne, kdy toto ustanovení nabude působnosti.

3. Opce.

Opční prohlášení mají být vyřízena do jednoho měsíce ode dne, kdy toto ustanovení nabude působnosti.

V případě formálních nedostatků opčních prohlášení mají úřady, nařizující doplnění takových prohlášení, určit k tomu přiměřenou lhůtu a doplněná prohlášení, podaná znovu v této lhůtě, považovati za podaná včas.

Opční prohlášení, podaná v konsulátě, nepodléhají kolkovnému. Za ženu optuje muž, za děti do 18 let rodiče, pokud se týče poručníci.

Článek 2.

Obě strany souhlasně prohlašují, že obsah ustanovení čl. 1. o státním občanství byl vyhlášen v republice Československé výnosem ministerstva vnitra ze dne 8. listopadu 1922, číslo 83.461 a v republice Polské nařízením ministerské rady ze dne 12. prosince 1922 Dz. U. R. P. č. 10 ex 1923 č. 58.

przewrotu aż do ukończenia akcji plebiscytowej nie wchodzą tu w rachubę.

W razie odmowy będzie jednocześnie drogą służbową przedłożone Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdanie o przyczynach odmowy. Na życzenie Poselstwa drugiego Państwa, właściwe Ministerstwo Spraw Zagranicznych zakomunikuje mu przyczyny ostatecznej odmowy.

W razie odmowy obywatelstwa ze strony jednego Rządu osoba ubiegająca się o obywatelstwo będzie miała prawo w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania odmowy na piśmie zwrócić się z takąż prośbą do drugiego Rządu. W razie zaś ponownej odmowy przysługiwać będzie jej takie obywatelstwo, jakie na ten wypadek przewidują postanowienia traktatów pokojowych.

Osoba, ubiegająca się o obywatelstwo na zasadzie swojszczyzny, nie będzie aż do załatwienia jej podania w drugim Państwie traktowana za cudzoziemca i nie potrzebuje się starać o ponowne przyrzeczenie swojszczyzny, chyba, że nabywa swojszczyznę po 28. października 1918 r.

Wniesione już podania o nadanie obywatelstwa mają być załatwione w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Opcja.

Załatwienie oświadczeń opcyjnych winno nastąpić w ciągu jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

W razie formalnych braków oświadczeń opcyjnych winny władze, zarządzając uzupełnienie tych oświadczeń, wyznaczyć w tym celu wystarczający termin, a oświadczenie w tym terminie po uzupełnieniu ponownie wniesione tak traktować, jakby były wniesione w należyłym czasie.

Oświadczenia opcyjne, złożone w Konsulacie wolne są od opłaty. W imieniu żony dokonuje opcji mąż, w imieniu dzieci do lat 18 — rodzice, względnie opiekunowie.

Artykuł 2.

Obie Strony zgodnie oświadczają, że treść postanowień artykułu 1. o obywatelstwie została ogłoszona w Republice Czeskosłowackiej przez zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 8. listopada 1922 r. L. 83461, a w Rzeczypospolitej Polskiej przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20. grudnia 1922 r., Dz. U. R. P. Nr. 10 ex 1923 poz. 58.

ČÁST II.

Amnestie.

Článek 3.

Republika Polská uděluje dnem, kdy tato smlouva nabude působnosti, a republika Československá udělí v tentýž den milost osobám, které

a) v době od 28. října 1918 do 10. srpna 1920 se dopustily činů stíhaných z moci úřední trestními soudy, jestliže činy ty byly v souvislosti s politickou agitací, která byla prováděna v otázce příslušnosti Těšínského Slezska, Oravy a Spiše, nebo

b) majíce na bývalém plebiscitním území řádné bydliště nebo trvalý pobyt nebo majíce tam až do dne sjednání této smlouvy domovskou příslušnost sběhly před 31. prosincem 1921, nebo i potom, až do dne podpisu smlouvy jinak vyhnuly se splnění branné povinnosti, pokud uprchly z území jedné smluvní strany na území druhé nebo tam se již zdržovaly.

Článek 4.

Amnestie stanovená v čl. 3 záleží v tom, že se:

a) promíjí hlavní i vedlejší tresty již uložené a dosud nevykonané, jakož i veškeré následky odsouzení,

b) odčिňuje odsouzení a trest vymazuje z rejstříku trestu,

c) zastavuje trestní řízení již zahájené a dosud neskončené; nové řízení se nezahájí.

Článek 5.

Sbíhají-li se trestné činy, uvedené v čl. 3 s jinými trestnými činy, vztahuje se milost pouze na ony trestné činy a nebude mít vlivu na trestní řízení a výkon trestu uložené pro tyto.

Článek 6.

Předměty, které byly zabaveny v trestním řízení dosud právoplatně neskončeném a rovněž jistoty a podobná plnění, jež byla konána, aby byla odvrácena vazba, budou vráceny, a to i tehdy, byly-li uznány za propadlé z toho důvodu, že ten, kdo jistotu dal, nesplnil povinnosti mu uložené.

CZĘŚĆ II.

Amnestja.

Artykuł 3.

Rzeczpospolita Polska udziela z dniem, w którym Umowa stanie się prawomocną, a Republika Czeskosłowacka udzieli w ten sam dzień ułaskawienia osobom, które

a) w czasie od 28. października 1918 r. do 10. sierpnia 1920 r. dopuściły się czynów ściganych z urzędu przez sądy karne, jeżeli czyny te były w związku z agitacją polityczną, prowadzoną w sprawie przynależności Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, albo

b) mając na byłym obszarze plebiscytowym zwyczajne miejsce zamieszkania lub stały pobyt albo mając tam aż do dnia zawarcia tej Umowy przynależność gminną, dopuściły się dezercji przed 31. grudnia 1921 r. albo i potem aż do dnia podpisania Umowy w inny sposób uchyliły się od spełnienia służby wojskowej, o ile zbiegły z terytorjum jednej umawiającej się Strony na terytorjum drugiej lub już tam przebywały.

Artykuł 4.

Amnestja, postanowiona w artykule 3, polega na tem, że się:

a) darowuje kary główne i poboczne już nałożone a dotychczas niewykonane, jakoteż i wszelkie skutki skazania;

b) znosi skazanie tudzież karę wykreśla z rejestru karnego;

c) zastanawia już rozpoczęte dotąd niezakończzone postępowanie karne, nowego postępowania się nie wszczyna.

Artykuł 5.

O ile czyny karygodne wymienione w artykule 3. zbiegają się z innymi czynami karygodnymi, ułaskawienie rozciąga się tylko na pierwsze czyny karygodne i nie będzie mieć wpływu na postępowanie karne oraz wykonanie kar nałożonych na drugie.

Artykuł 6.

1. Przedmioty, które zostały skonfiskowane w toku postępowania karnego, dotychczas prawomocnie nieukończonego, a również kaucje i podobne zabezpieczenia, złożone celem uniknięcia więzienia, zostaną zwrócone, a to i wtedy, gdy zostały uznane za przepadłe z powodu, że osoba, która złożyła kaucję, nie spełniła nałożonych na nią zobowiązań.

Předměty, které byly zabaveny pro účely jiného trestního řízení nebo ty, o nichž jest důvodné podezření, že byly nabyty a jsou drženy bezprávně, jakož i zbraně a tržaskaviny nebudou však vráceny.

Článek 7.

Osoby, jimž bude udělena milost podle předchozích ustanovení, mohou se vrátiti do svého dřívějšího bydliště a nebudou tam podrobeny z důvodu spáchání trestných činů výše uvedených žádným omezením.

Článek 8.

Pokud nebylo trestní řízení pravoplatně skončeno, přihlížejí k udělení milosti jako důvodu zániku trestnosti činu orgány veřejné žaloby i soudy, i když se jí obviněný nedovolává.

Byl-li však již pravoplatně uložen trest, rozhodne soud, který vynesl rozsudek v první instanci, z povinnosti úřední nebo na žádost odsouzeného usnesením, zda jsou tu podmínky amnestie, a byl-li vyměřen v případě čl. 3 tímž rozsudkem společný trest, určí zároveň, jaká část trestu se promíjí. Do usnesení bude lze si u něho stěžovati k nadřízenému soudu do patnácti dnů.

Článek 9.

Republika Polská uděluje dnem, kdy tato smlouva nabude působnosti, a republika Československá udělí v tentýž den milost osobám, které

a) v době od 28. října 1918 do 10. srpna 1920 se dopustily činů stíhaných úřady správními (administrativními, policejními vrchnostmi), jestliže činy ty byly v souvislosti s politickou agitací, která byla prováděna v otázce příslušnosti Těšínského Slezska, Oravy a Spiše, nebo

b) se dopustily při sčítání obyvatelstva, jež bylo provedeno na bývalém plebiscitním území, přestupků proti předpisům o sčítání lidu.

O rozsahu a účincích milosti platí obdobně ustanovení čl. 4—7 této smlouvy.

2. Nie zostaną jednak zwrócone przedmioty, które zostały skonfiskowane w celach innego postępowania karnego albo te, co do których jest uzasadnione podejrzenie, iż zostały nabyte i są posiadane bezprawnie, jakoteż i broń oraz materiały wybuchowe.

Artykuł 7.

Osobom, którym będzie udzielone ulaskawienie według poprzednich przepisów, wolno powrócić do ich dawnego miejsca zamieszkania i nie będą one podlegać tam żadnym ograniczeniom z powodu dopuszczenia się wyżej wymienionych czynów karygodnych.

Artykuł 8.

1. O ile postępowanie karne nie zostało prawomocnie ukończone, organy publicznego oskarżenia i sądy uwzględnią udzieloną amnestję, jako przyczynę znoszącą karygodność czynu z urzędu, a więc i wówczas, kiedy obwiniony tego się nie domaga.

2. O ile jednak była już prawomocnie wymierzona kara, sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, postanowi w drodze uchwały, albo z urzędu, albo na prośbę skazanego, czy zachodzą tu warunki amnestji, a zarazem określi, jeżeli w wypadku artykułu 5. została wymierzona tym wyrokiem kara łączna, jaka część kary zostaje darowaną.

Przeciw uchwale sądu można przez ten sąd wnieść zażalenie do sądu wyższej instancji w ciągu piętnastu dni.

Artykuł 9.

1. Rzeczpospolita Polska udziela z dniem, w którym Umowa ta stanie się prawomocną a Republika Czeskosłowacka udzieli w tym samym dniu ulaskawienia osobom, które:

a) w czasie od 28. października 1918 r. do 10. sierpnia 1920 r. dopuściły się czynów ściganych przez urzędy administracyjne (administracyjne zwierzchności policyjne), jeżeli czyny te były w związku z agitacją polityczną, prowadzoną w sprawie przynależności Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, albo

b) dopuściły się przy spisie ludności, który odbywał się na byłym terytorjum plebiscytowym, przestępstw przeciw przepisom o spisie ludności.

2. Co do rozciągłości i skutków ulaskawienia obowiązują analogicznie postanowienia artykułów 4—7 niniejszej Umowy.

O tom, zda jsou tu podmínky amnestie, rozhodnou příslušné úřady správní (administrativní policejní vrchnosti) první stolice.

Byl-li nálesem vyměřen společný trest za trestné činy, stanoví úřad, který nálezu vydal, jaká část trestu se promíjí.

O stížnostech proti rozhodnutí úřadů uvedených v předchozím odstavci rozhodne se pořadem instancí.

Článek 10.

1. Smluvní strany prohlašují, že podmínky udělení milosti budou posuzovány blahovlně a bez úzkoprsosti.

2. Do tří měsíců po tom, kdy tato smlouva nabude působnosti, sdělí si navzájem vlády obou smluvních stran seznamy osob, jimž byla udělena neb odepřena milost podle výše uvedených ustanovení.

ČÁST III.

Ochrana menšin.

Článek 11.

Příslušníci republiky Československé národnosti polské budou užívat v Československu všech práv, která by jim podle jejich počtu mohla příslušet na základě předpisů ústavy, zákonů i nařízení československých o menšinách jakož i ustanovení této smlouvy. Stejně příslušníci republiky Polské národnosti československé budou užívat v Polsku všech práv, která by jim podle jejich počtu mohla příslušet na základě předpisů ústavy, zákonů i nařízení polských o menšinách jakož i ustanovení této smlouvy.

Týče se to obyvatelstva usazeného na bývalém území plebiscitním Těšínského Slezska, Oravy i Spiše, rozděleném rozhodnutím konference velvyslanců z 28. července 1920 mezi Polsko a Československo, i obyvatelstva usazeného v ostatním území republiky Polské, resp. republiky Československé.

Mluví-li se v této smlouvě o kvalifikované menšině v Československu nebo v Polsku, jest

3. O tom, czy zachodzą tu warunki amnestji, rozstrzygną kompetentne urzędy administracyjne (administracyjne zwierzchności policyjne) pierwszej instancji.

O ile orzeczeniem została wymierzona kara łączna za czyny karygodne, wymienione w niniejszym artykule i za inne przestępstwa policyjne, urząd, który wydał orzeczenie, postanowi, jaka część kary zostanie darowana.

4. O zażaleniach przeciw decyzjom urzędów wymienionych w ustępie poprzednim rozstrzygnie się w drodze instancji.

Artykuł 10.

1. Umawiające się Strony oświadczają, że warunki udzielenia ułaskawienia będą oceniać życzliwie i niemałodusznie.

2. W ciągu trzech miesięcy od czasu, w którym Umowa stanie się prawomocną, Rządy obydwu umawiających się Stron udzielą sobie nawzajem wykazów osób, którym ułaskawienie zostało udzielone albo odmówione na zasadzie wyżej przytoczonych postanowień.

CZĘŚĆ III.

Ochrona mniejszości.

Artykuł 11.

Obywatele Republiki Czeskosłowackiej narodowości polskiej korzystać będą w Czechosłowacji z wszelkich praw przysługujących im mogących według ich stosunku liczebnego na podstawie przepisów Konstytucji, ustaw i rozporządzeń czeskosłowackich dotyczących się mniejszości oraz postanowień niniejszej Umowy. Tak samo obywatele Rzeczypospolitej Polskiej narodowości czeskosłowackiej korzystać będą w Polsce z wszelkich praw przysługujących im mogących według ich stosunku liczebnego na podstawie przepisów Konstytucji, ustaw i rozporządzeń polskich dotyczących się mniejszości oraz postanowień niniejszej Umowy.

Tyczy się to ludności osiadłej na byłym terytorjum plebiscytowem Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza, podzielonem decyzją Konferencji Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920 r. między Polską i Czechosłowacją, i ludności osiadłej na pozostałym terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej względnie Republiki Czechosłowackiej.

O ile w niniejszej Umowie mówi się o kwalifikowanej mniejszości w Czechosłowacji albo

tím rozuměti menšinu, které jsou přiznána menšinová práva platnými zákony československými, resp. polskými.

Článek 12.

Obě smluvní strany prohlašují souhlasně, že jsou rozhodnuty nakládati blahovlnně: Republika Polská s menšinou československou a republika Československá s menšinou polskou.

Obě smluvní strany uznávají povinnost loyality menšin proti státu, v němž se nalézají. Při tom nebude se za neloyálnost považovati obrana práv menšinových.

Článek 13.

Pro stanovení národnosti nebo jazyka mateřského jest směrodatné prohlášení dotyčné osoby nebo jejího právem povolaného zástupce, a to v rámci zákonů státních.

Jakýkoliv způsob násilného odnárodňování je nedovolený.

Zejména prohlašují obě smluvní strany, že považují za protizákonný každý nátlak na rodiče, aby posílali děti do škol jiného jazyka vyučovacího, než jest jejich jazyk mateřský.

Článek 14.

Soudní i administrativní projednávání a protokolování se stranami, doručování obsílek, obžalovacích spisů, rozsudků a nálezů, jakož i přijímání a vyřizování podání, zápisy do pozemkových knih, vnější označování úředních budov, vydávání veřejných vyhlášek a prohlášení v obvodech, které vykazují kvalifikovanou menšinu národní, bude se dít pro menšinu československou, resp. polskou také v jazyku československém, resp. polském.

V obcích a osadách s obyvatelstvem národnosti československé, kde menšina československá podle svého počtu nepožívá práv jazykových, t. j. na Volyni, dovolí vláda polská užívati jazyka československého v úřadování obcí a osad, pokud to neodporuje platným předpisům zákonným.

Článek 15.

Aby menšině polské, resp. československé bylo umožněno fakticky užívati jazykových

w Polsce, należy przez to rozumieć mniejszość, której są przyznane prawa mniejszości na zasadzie obowiązujących ustaw czeskosłowackich względnie polskich.

Artykuł 12.

Obie umawiające się Strony zgodnie oświadczają, że są zdecydowane traktować życzliwie: Rzeczpospolita Polska mniejszość czeskosłowacką, Republika Czeskosłowacka mniejszość polską.

Obie umawiające się Strony uznają obowiązek lojalności ze strony mniejszości w stosunku do państwa, w którym przebywają. Przytem nie będzie za nielojalność poczytywana obrona praw mniejszościowych.

Artykuł 13.

Dla określenia narodowości lub języka ojczystego jest miarodajne oświadczenie interesowanej osoby albo jej przez prawo powołanego zastępcy, a to w ramach ustaw państwowych.

Jakikolwiek sposób przyniewalającego wy-naradawiania jest niedozwolony.

W szczególności oświadczają obie umawiające się Strony, że uważają za sprzeczne z prawem wszelkie wywieranie nacisku na rodziców, aby posyłali dzieci do szkół z innym językiem nauczania, niż ich język ojczysty.

Artykuł 14.

Sądowe i administracyjne rozprawy i protokołowanie ze stronami, doręczanie zawiadomień, aktów oskarżenia, wyroków i uchwał, jakoteż przyjmowanie i załatwianie podań, wpisy do ksiąg gruntowych, zewnętrzne oznaczanie urzędowych budynków, wydawanie ogłoszeń i enuncjacji publicznych w okręgach, wykazujących kwalifikowaną mniejszość narodową, odbywać się będzie dla mniejszości czeskosłowackiej, względnie polskiej także w języku czeskosłowackim względnie polskim.

W gminach i osadach z ludnością narodowości czeskosłowackiej, gdzie mniejszość czeskosłowacka na podstawie swej liczebności nie korzysta z praw językowych, t. j. na Wołyniu, dozwoli Rząd Polski na używanie języka czeskosłowackiego w urzędowaniu gmin i gromad, o ile to nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom ustawowym.

Artykuł 15.

Celem umożliwienia ludności polskiej względnie czeskosłowackiej faktycznego ko-

práv před soudy, úřady a orgány státními, obě smluvní strany učiní opatření, aby u soudů, úřadů a orgánů státních, jejichž působnost se vztahuje na obvody s kvalifikovanou menšinou polskou, resp. československou, byly v těchto obvodech a mimo to rovněž podle možnosti u jiných soudů a správních úřadů, které jsou pro uvedené obvody první instancí, s vyloučením úřadů centrálních mezi úředním personálem v dostatečném počtu osoby, které vedle jazyka státního ovládají jazyk polský, resp. československý.

Článek 16.

Při udílení koncesí, oprávnění, úředních povolení a pod., jakož i při udílení subvencí, státních přidělů a jakýchkoli oprávnění vydělečných v republice Československé, resp. v republice Polské budou občané českoslovenští národnosti polské, resp. občané polští národnosti československé, jakož i tuzemské osoby právnické v mezích zákonů postaveni na roveň osobám národnosti československé, resp. polské.

Článek 17.

Obě smluvní strany se zavazují, že také v obvodech, kde menšina podle platných předpisů nemá nároku na zřízení samostatných veřejných škol národních (obecných a občanských), povolí zřízení soukromých škol s vyučovacím jazykem dotyčné menšiny s právem veřejnosti, budou-li splněny zákonné podmínky, a udělí jim podle možnosti též podpory; zejména zabezpečí vláda polská všechny možné úlevy při zřizování samostatných soukromých škol s československým jazykem vyučovacím na Volyni.

Článek 18.

Osoby zaměstnané při vyučování, čítaje v to i správce škol, v československých školách republiky Polské, resp. v polských školách republiky Československé jakož i při bezprostředním dozoru na takové školy národní mají být národnosti československé, resp. polské a mají mít předepsanou jazykovou a od-

rzystania z uprawnień językowych w sądach, urzędach i organach państwowych obie umawiające się Strony wydadzą zarządzenia, aby w sądach, urzędach i organach państwowych, rozciągających swą działalność na okręgi z kwalifikowaną mniejszością polską, względnie czeskosłowacką, były w tych okręgach a nadto również wedle możliwości w innych sądach i urzędach administracyjnych, które stanowią dla wspomnianych okręgów pierwszą instancję, z wyłączeniem władz centralnych, wśród personelu urzędowego w dostatecznej ilości osoby, które obok języka państwowego władają językiem polskim względnie czeskosłowackim.

Artykuł 16.

Przy nadawaniu koncesyj, uprawnień, urzędowych zezwoleń i t. p. oraz przy udzielaniu subwencji, przydziałów rządowych i jakichkolwiek uprawnień zarobkowych w Republice Czeskosłowackiej względnie Rzeczypospolitej Polskiej obywatele czeskosłowaccy narodowości polskiej, względnie obywatele polscy narodowości czeskosłowackiej, jak również krajowe osoby prawne będą stawiane w granicach ustaw narówni z takimi osobami narodowości czeskosłowackiej względnie polskiej.

Artykuł 17.

Obie umawiające się Strony zobowiązują się także w okręgach, gdzie na zasadzie obowiązujących przepisów mniejszość nie ma prawa do założenia samodzielnych publicznych szkół powszechnych (ludowych i wydzielowych), zezwolić na założenie szkół prywatnych z językiem nauczania odnošnej mniejszości z prawem publiczności, o ile będą spełnione ustawowe warunki i udzielić im wedle możliwości także poparcia; w szczególności Rząd Polski zapewni wszelkie możliwe ułatwienia przy zakładaniu samodzielnych szkół z czeskosłowackim językiem nauczania na Wołyniu.

Artykuł 18.

Osoby, zatrudnione przy nauczaniu, wliczając w to także kierowników szkół, w czeskosłowackich szkołach Rzeczypospolitej Polskiej względnie w polskich szkołach Republiki Czeskosłowackiej, jak również przy bezpośredním nadzorem takich szkół powszechnych, mają być narodowości czeskosłowackiej

bornou kvalifikaci. Při tom ovšem jest se řídit zákony v daném státě platnými.

Článek 19.

Kandidáti učitelství, českoslovenští občané polské národnosti, resp. polští občané československé národnosti, kteří nabyli učitelské kvalifikace v Polsku, resp. v Československu, budou podle potřeby přijímáni do učitelské služby v polských školách v republice Československé, resp. v československých školách v republice Polské pod podmínkou, že složí doplňovací zkoušku podle předpisů platných v Československu, resp. v Polsku. S učiteli těmi bude, složí-li doplňovací zkoušku, jednáno stejně jako s učiteli, kteří nabyli učitelské kvalifikace v daném státě.

Článek 20.

Pro československé školy národní v republice Polské a pro polské školy národní v republice Československé budou ustanoveny v nejširších mezích, jaké připouštějí platné předpisy (zákony a nařízení), zvláštní bezprostřední orgány správní.

Článek 21.

O zabezpečení potřebných a vhodných čítanek, učebnic a pomůcek učebních pro veřejné školy stará se každý stát. Žádná veřejná škola nemůže býti zůstavena bez čítanek, učebnic a pomůcek učebních, jež jsou předepsány a nezbytny pro pravidelný chod vyučování. Ve všech těchto knihách a pomůčkách jest užívati vždy jazyka spisovného.

Článek 22.

Úmluva obsažená v této části zůstává v platnosti, pokud nebude vypovězena. Nemůže býti vypovězena před uplynutím dvaceti let; bude-li vypovězena, pozbývá působnosti šest měsíců po výpovědi.

względnie polskiej i mają posiadać przepisana językową i zawodową kwalifikację. Przytem należy oczywiście stosować się do ustaw obowiązujących w danem Państwie.

Artykuł 19.

Kandydaci nauczycielscy, obywatele czeskosłowaccy narodowości polskiej, względnie obywatele polscy narodowości czeskosłowackiej, którzy uzyskali kwalifikacje nauczycielskie w Polsce względnie w Czechosłowacji, będą według potrzeby przyjmowani do służby nauczycielskiej w szkołach polskich w Republice Czechosłowackiej względnie czeskosłowackich w Rzeczypospolitej Polskiej z warunkiem, że złożą egzamin uzupełniający według przepisów obowiązujących w Czechosłowacji względnie w Polsce. Nauczyciele ci będą po złożeniu egzaminu uzupełniającego traktowani narówni z nauczycielami, którzy uzyskali kwalifikacje nauczycielskie w danem Państwie.

Artykuł 20.

Dla czeskosłowackich szkół powszechnych w Rzeczypospolitej Polskiej, i dla polskich szkół powszechnych w Republice Czechosłowackiej będą ustanowione w najszerszych granicach, na jakie pozwalają obowiązujące przepisy (ustawy i rozporządzenia), specjalne bezpośrednie organy administracyjne.

Artykuł 21.

O zapewnienie dla szkół publicznych potrzebnych i odpowiednich czytanek, podręczników i pomocy naukowych stara się każde Państwo. Żadna szkoła publiczna nie może być pozostawiona bez czytanek, podręczników i pomocy naukowych, które są przepisane i konieczne dla prawidłowego prowadzenia nauki. We wszystkich tych książkach i pomocach używać należy zawsze języka literackiego.

Artykuł 22.

Umowa w odniesieniu do niniejszej części pozostaje w mocy, jak długo nie zostanie wypowiedziana. Nie może ona być wypowiedziana przed upływem dwunastu lat; o ile zostanie wypowiedziana, traci moc prawną w sześć miesięcy po wypowiedzeniu.

ČÁST IV.

Rozluka spisová.

Článek 23.

a) Obě smluvní strany zavazují se vydati si navzájem beze všeho odškodnění veškerý spisový materiál jakéhokoliv druhu státní a autonomní správy, soudů, institucí práva veřejného a ústavů všeobecné užitečnosti, pokud se nalézají v jejich úschově kdekoli a výhradně se týká teritoriálních jednotek státní a autonomní správy bývalého Rakousko-Uherska na území Slezska Těšínského, Oravy a Spiše podle jejich stavu z 28. října 1918 (obce, okresy, atd.) nalézajících se v celku na území připadlém druhé ze smluvních stran.

b) Spisy osobní budou vydány, jestliže se týkají osob, které zůstaly na území druhé ze smluvních stran a nabyly jejího státního občanství. Vydání nepodléhá spisy týkající se politického působení těchto osob, včetně spisů, týkajících se jejich činnosti v době plebiscitu a se zřetelem naň.

c) O spisovém materiálu náboženských společenstev platí toto ustanovení potud, pokud jde o správní funkce těchto společenstev, uložené jim platnými předpisy státními. Pokud jde o spisový materiál vyplynulý z jejich činnosti samosprávné, obě smluvní strany uplatní svůj vliv, aby přiměly náboženská společenstva k jeho odevzdání, pokud se nalézají v jejich držbě nebo správě.

Rovněž bude vydán materiál spisový vzniklý činností náboženských společenstev v obou naznačených oborech jejich působnosti, který se nalézají v držení nebo ve správě státní.

Spisový materiál náboženských společenstev, pokud se týká správních záležitostí jednotek náboženských, jejich obvody územní jsou novou státní hranicí rozděleny, bude však vydán až po úpravě správních obvodů náboženských jednotek v souhlasu s hranicemi státními.

d) Závazek vzájemného vydání omezuje se na spisový materiál vzniklý v době od 1. ledna 1890 do 10. srpna 1920.

Z doby od 1. ledna 1870 do konce roku 1889 budou za stejných předpokladů a podmínek

CZĘŚĆ IV.

Rozdział aktów.

Artykuł 23.

a) Obie umawiające się Strony zobowiązują się wydać sobie nawzajem, bez żadnego odškodowania, wszelki aktowy materiał jakiegokolwiek gałęzi zarządu państwowego i samorządowego, sądów, instytucji prawa publicznego i zakładów użyteczności powszechnej, o ile znajduje się gdziekolwiek w ich przechowaniu a dotyczy wyłącznie jednostek terytorjalnych administracji państwowej i samorządowej byłej monarchji austro-węgierskiej na terytorjum Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza według ich stanu z 28 października 1918 r. (gminy, powiaty i t. d.), które znajdują się w całości na terytorjum przypadlém drugiej z umawiających się Stron.

b) Akta osobiste ulegną wydaniu, jeżeli dotyczą osób, które pozostały na terytorjum drugiej z umawiających się Stron i nabyły jej obywatelstwo. Nie podlegają wydaniu akta, które się dotyczą politycznej działalności tych osób, włączając w to także akta dotyczące się ich działalności w czasie i z racji plebiscytu.

c) Względem aktowego materiału związków religijnych ważne jest niniejsze postanowienie o tyle, o ile chodzi o funkcje administracyjne, tych związków, nałożone na nie przez obowiązujące przepisy państwowe. O ile chodzi o materiał aktowy, wynikły z ich działalności samorządowej, użyją obie układające się Strony swojego wpływu, aby nakłonić związki religijne do jego wydania, o ile znajduje się w ich posiadaniu lub zarządzie. Również zostanie wydany materiał aktowy powstały z czynności związków religijnych w obydwu wymienionych zakresach ich działania, który się znajduje w posiadaniu lub rozporządzalności państwowej.

Materiał aktowy związków religijnych, o ile się tyczy spraw administracyjnych jednostek wyznaniowych, których obvody terytorjalne zostały nową granicą państwową rozdzielone, zostanie wszakże wydany dopiero po ustanowieniu obwodów administracyjnych jednostek wyznaniowych zgodnie z granicami państwowymi.

d) Obowiązek wzajemnego wydania ogranicza się do materiału aktowego, powstałego w dobie od 1. stycznia 1890 r. do 10. sierpnia 1920 r.

Z okresu od 1. stycznia 1870 r. do końca roku 1889 zostaną na równych przesłankach

odevzdána všechna příslušná priora. Pro následující správní odvětví překládá se tato hranice zpět na 1. květen 1848 včetně; železnice, vojsko, polní a lesní hospodářství, vnitřní správa (počítajíc v to stavební a horní správu), pošty a telegrafy.

Nad to budou vydány počínajíc 1. květnem 1848 spisy bývalé zemské komise vyvazovací a regulační, bývalé zemské komise alodialisační, místního komisaře pro záležitosti agrární a zemské komise pro záležitosti agrární.

Bez újmy těchto zásad budou na zvláštní požádání vydány též pomůcky ne starší než roku 1848 a to i s příslušnými spisy, pokud jde o listiny právetvorné povahy a pokud jimi utvořené neb osvědčované právní poměry ještě trvají, jako na př. koncesní, smluvní listiny, nabývací tituly (vodoprávní, hornoprávní atd.), propůjčovací listiny, lenní věci, fideikomisy, nadace, věnování atd.

Článek 24.

a) Spisový materiál, který nemá povahy společné a týče se jednotek teritoriálních, které byly rozděleny státní hranicí československo-polskou, rozdělí se mezi obě strany tak, aby každé straně dostalo se spisů dotýkajících se té části dané jednotky teritoriální, jež jí připadla.

Společný spisový materiál t. j. jednotlivé svazky, knihy, sešity, fascikle, doklady, které týkají se obou částí jednotek teritoriálních rozdělených mezi smluvní strany, připadají té smluvní straně, které se dostalo větší části dané jednotky.

Za společný materiál tohoto druhu považuje se toliko materiál nedělitelný vůbec, anebo takový, který lze rozdělit toliko způsobem mechanickým (roztržením, vytržením), při čemž přílohy tvoří se spisem nerozlučný celek.

Strana, která podrží originály příloh, pořídí vlastním nákladem kopie jejich pro stranu druhou.

b) Stát, jemuž takový společný materiál nepřípadně, má právo nahlížeti do něho svými orgány a zhotoviti si jeho opisy, fotografie, snímky a pod., případně žádati na státu chovajícím tento materiál vyhotovení kopií a případných vysvětlení za náhradu vlastních výloh, též vypůjčovati si takové spisy na lhůtu

i varunkach wydane wszystkie przynależne priora. Dla następującej gałęzi administracji przesuwa się tę granicę wstecz aż do 1. maja 1848 r. włącznie: koleje, wojskowość, rolnictwo i leśnictwo, administracja wewnętrzna (łącznie z zarządem budowlanym i górnictwem), poczta i telegraf.

Nadto zostaną wydane począwszy od 1. maja 1848 r. akta byłej krajowej komisji indemnizacyjnej i regulacyjnej, byłej krajowej komisji alodjalizacyjnej, lokalnego komisara dla spraw agrarnych i krajowej komisji dla spraw agrarnych.

Bez ujmy dla tych zasad zostaną, na osobne żądanie, wydane także pomoce nie starsze od roku 1848, razem z przynależnymi aktami, o ile chodzi o dokumenty tworzące fakta prawne, jeżeli stworzone lub poświadczane przez nie stosunki prawne jeszcze trwają, jak n. p. koncesje, kontrakty, tytuły prawona-bywcze (wodne, górnicze i t. d.), konsensy, sprawy lenne, fideikomisy, fundacje, nadania i t. d.

Artykuł 24.

a) Materiał aktowy, który nie ma charakteru wspólnego a tyczy się jednostek terytorjalnych, które rozdzielone zostały granicą państwową czeskosłowacko-polską, rozdziela się między obie Strony tak, by każdej Stronie dostały się akta, dotyczące tej części danej jednostki terytorjalnej, która jej przypadła.

Wspólny materiał aktowy, t. j. poszczególne tomy, księgi, poszyty, fascykuly, dokumenty, które tyczą się obu części jednostek terytorjalnych, podzielonych między układające się Strony, przypada tej Stronie, której dostała się większa część danej jednostki.

Za tego rodzaju materiał wspólny uważa się tylko materiał wogóle niepodzielny, lub taki materiał, który można rozdzielić tylko sposobem mechanicznym (przez rozerwanie, wyrwanie), przyczem załączniki tworzą z aktem nierozłączną całość.

Strona, która zatrzymuje oryginały załączników, sporządzi własnym kosztem ich kopje dla Strony drugiej.

b) Państwo, któremu taki materiał wspólny nie przypadnie, ma prawo wglądania weń przez swoje organy i sporządzania sobie jego odpisów, fotografii, zdjęć i t. p. w danym razie może żądać od Państwa, przechowującego ten materiał, wygotowywania kopij i ewentualnych wyjaśnień, za zwrotem jego

předem stanovenou k použití se zárukou jich bezpečnosti a vrácení.

c) Právo nahlížení vztahuje se na spisový materiál vzniklý v době od 1. ledna 1870 do 10. srpna 1920.

d) Jestliže vedle originálu takového společného materiálu je v úschově ještě druhopis (na př. u matrik) nebo kopie psané anebo mechanicky rozmnožené, obdrží ona ze smluvních stran, které originál nepřipadne, druhopis, po případě jednu anebo v případě potřeby a dle možnosti i více kopií.

Článek 25.

Spisovým materiálem jest rozuměti:

a) Archivní a registraturní spisy (exhibity, referáty, koncepty, vyjádření, dobrozdání, jednací protokoly, přílohy, korektury, po případě dosud nevyřízené nebo nevypravené kusy, dále tištěné nebo jiným způsobem rozmnožené, k předmětu jednání se odnášející spisy, jako pojednání, zprávy, výkazy, tabulky atd.).

b) Rejstříky (matriky, veřejné a úřední knihy, jako knihy pozemkové, obchodní rejstříky, knihy horní, vodní, železniční, hospodářské, lesní plány, rejstříky ochranných známek atd., dále indexy, podací protokoly, elenchy, katalogy, účty, pokladniční pomůcky, statistické tabulky, výkazy, zprávy, katastry a publikace úřadů státních a autonomních, jakož i válečných hospodářských ústředí, které byly až do politické změny pod státním dohledem atd.).

c) Plány (mapy, projekty, skizy, studie, programy, popisy, případně po ruce jsoucí kopie a olejové matrice, ať již patří k výše zmíněným rejstříkům, či nikoliv).

d) Právní listiny a doklady (doklady všeho druhu, jako nadační listiny, veřejné nebo soukromé smlouvy, koncesní listiny, stanovy, podmínky přejímací a pod.) bez zřetele na místo uložení a způsob jich zařazení v archívech a registraturách, vesměs bez zřetele k látce, z které jsou zhotoveny nebo která jest jejich podkladem.

Článek 26.

a) Obě smluvní strany zavazují se vzájemně, že prozkoumají svoje archívy, registratury, kanceláře, jakož i jiná místa určená

kosztów własnych, oraz wypożyczać takie akta, na czas naprzód oznaczony, do użytku, z zapewnieniem ich bezpieczeństwa i zwrotu.

c) Prawo wglądanie rozciąga się na materiały aktowy, który powstał w czasie od 1. stycznia 1870 r. do 10. sierpnia 1920 r.

d) Jeżeli obok oryginału w zakresie takiego wspólnego materiału istnieje jeszcze drugi egzemplarz (n. p. przy metrykach), lub kopje pisane albo mechanicznie rozmnożone, otrzyma ta z umawiających się Stron, której oryginał nie przypadnie, ów drugi egzemplarz, ewentualnie jedną lub według potrzeby i możliwości i więcej kopií.

Artykuł 25.

Przez materiał aktowy należy rozumieć:

a) Akta archiwalne i registraturalne (exhibity, referaty, koncepty, wyjaśnienia, opinie, protokoły toczących się spraw, załączniki, korektury, ewentualnie jeszcze niezałatwione lub niewysłane pisma, dalej drukowane lub innym sposobem powielone a przedmiotu toczących się spraw dotyczące akta (jak opracowania, sprawozdania, wykazy, tablice i t. d.).

b) Rejestry (metryki, publiczne i urzędowe księgi, jak księgi gruntowe, rejestry handlowe, księgi górnicze, wodne, kolejowe, gospodarskie, plany lasów, rejestry znaków ochronnych i t. d., dalej indeksy, protokoły podawcze, skorowidze, katalogi, rachunki, pomoce kasowe, tablice statystyczne, wykazy, sprawozdania, katastry i publikacje urzędów państwowych i samorządowych, jakoteż i wojennych central gospodarczych, które až do przemiany politycznej pozostawały pod państwowym nadzorem i t. d.).

c) Plany (mapy, projekty, szkice, studia, programy, opisy, ewentualnie istniejące kopje i matryce, bez względu na to, czy odnoszą się do wymienionych powyżej rejestrów, czy też nie).

d) Tytuły i dokumenty prawne (dokumenty wszelkiego rodzaju, jak fundacyjne, umowy publiczne lub prywatne, koncesje, statuty, oferty przyjęte i t. d.) bez względu na miejsce przechowania i sposób wcielenia w archiwach i registraturach w całości bez względu na materiał, z którego są sporządzone lub na jakim są utrwalone.

Artykuł 26.

a) Obie umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie, že zbadają svoje archíwa, registratury, kancelarje jakotež i inne miejsca

k přechovávání spisového materiálu, o němž výše děje se zmínka, a že odevzdají druhé straně výkazy toho spisového materiálu, který má být vydán po názoru strany jej chovající. Výkazy ty budou zaslány druhé ze smluvních stran po částech nebo najednou nejdéle do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude působnosti. Veškerý náklad s tím spojený nese strana chovající spisový materiál, o nějž jde.

b) Obě smluvní strany zavazují se vzájemně, že dovolí za účelem zjištění spisového materiálu, který má být vydán anebo jehož známost může být druhé straně žádoucí, aby do dvanácti měsíců po odevzdání svrchu zmíněných výkazů, t. j. tedy nejdéle do doby jednoho a půl roku ode dne, kdy tato smlouva nabude působnosti, pátráno bylo v dotyčných archivech, registraturách, kancelářích, jakož i jiných místech, určených k přechovávání spisového materiálu, o nějž jde, v úředních hodinách a za dohledu příslušných úředníků domácích úředníky určenými druhou stranou a že za tím účelem poskytne jim jak pomoc svých vlastních úředníků, tak i místnosti, vyhovující potřebám těchto prací. Zvláště zaručuje se těmto vyslaným úředníkům možnost těžiti z repertorií (nahlížeti v ně, činiti z nich výpisky, poznámky atd.), jakož i vkročiti do skladů těchto archivů, registratur, kanceláří atd. Závazek tento omezuje se na spisový materiál vzniklý v době od 1. ledna 1870 do 10. srpna 1920.

Z tohoto oprávnění vylučuje se materiál, vytčený v čl. 23 b) poslední věta.

c) Obě smluvní strany zavazují se vzájemně, že si vydají na požádání i takové spisy, o nichž je řeč v čl. 23 odst. a) a odst. b) a čl. 24 odst. a), které nebyly uvedeny ve výkazech svrchu zmíněných. Případná dotyčná požádání hromadná podá každá z obou stran nejdéle do šesti měsíců po skončení pátrání, o němž se zmiňuje odst. b) tohoto článku, t. j. tedy nejdéle do dvou let ode dne, kdy tato smlouva nabude působnosti.

Jednotlivá požádání mohou být podána nejdéle do deseti let od dne, kdy tato smlouva nabude působnosti.

przeznaczone na przechowywanie aktowego materiału, o którym powyżej mowa, oraz że dostarczą drugiej Stronie wykazów tego aktowego materiału, który, zdaniem przechowującej go Strony, ma być wydany. Wykazy te zostaną drugiej z umawiających się Stron przesłane częściami, albo naraz, najdalej do sześciu miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy. Wszelkie koszty z tem połączone ponosi strona przechowująca aktowy materiał, o który chodzi.

b) Obie umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie dozwolić, celem stwierdzenia aktowego materiału, który ma być wydany albo którego znajomość może być dla drugiej Strony pożądana, aby do dwunastu miesięcy po dostarczeniu wyżej wymienionych wykazów, t. j. zatem najdalej do doby półtora roku od wejścia w życie niniejszej Umowy, odbył się rozgląd w odnośnych archiwach, registraturach, kancelariach, jakoteż i innych miejscach, przeznaczonych na przechowywanie aktowego materiału, o który chodzi, w godzinach urzędowych i pod dozorem odnośnych miejscowych urzędników przez urzędników, wyznaczonych przez Stronę drugą oraz, że w tym celu użyje im tak pomocy swoich własnych urzędników jakoteż odpowiadających potrzebom tych prac lokali. Zwłaszcza zapewnia się tym wyslanym urzędnikom możliwość korzystania z repertoriów (wglądania w nie, czynienia z nich wyciągów, zapisek i t. d.), jakoteż i wchodzenie do składów tych archiwów, registratur, kancelaryj i t. d. Obowiązek ten ogranicza się do materiału aktowego, powstałego w dobie od 1. stycznia 1870 r. do 10. sierpnia 1920 r.

Wyłącza się z pod tego uprawnienia materiał, określony w artykule 23 b) zdanie ostatnie.

c) Obie umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie, że sobie wydadzą na żądanie i takie akta, o jakich mowa w artykule 23 ustęp a) i ustęp b) oraz w artykule 24 ustęp a), które nie zostały podane w wykazach powyżej wymienionych. Ewentualne żądania sumaryczne w tym zakresie podá každá z obydwu Stron najdalej do sześciu miesięcy po skončení rozgládu, o kterým mowa v ustěpie b) niniejszego artykułu, t. j. zatem najdalej do dvou let od wejścia w życie niniejszej Umowy.

Pojedyncze žádání zaš moga bý podawane najdalej do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej Umowy.

Článek 27.

a) Obě smluvní strany se vzájemně zavazují, že do tří měsíců ode dne odeslání výkazů a hromadných požádání svrchu zmíněných budou mítí připraven k odevzdání spisový materiál, o němž jde, u úřadů, které jej mají v úschově. Nebyl-li v této době spisový materiál převzat druhou smluvní stranou, bude uložen a nese pak náklad nového vyřazení strana převíjající.

b) Odvoz spisového materiálu provede převíjající strana na vlastní útraty. Vývozu tohoto materiálu nebudou kladeny v cestu žádné překážky povahy celně-finanční.

Článek 28.

Obě smluvní strany se vzájemně zavazují, že se postarají o to, aby veškeren spisový materiál míst přicházejících v úvahu až do konečného vyřízení všech otázek týkajících se rozdělení tohoto materiálu, byl zachován tou měrou neztenčený, že bez vědomí a svolení druhé smluvní strany nebude žádný díl tohoto materiálu jinde umístěn, skartován neb nějakým způsobem zcizen nebo zničen.

Článek 29.

a) Obě smluvní strany ustanoví do jednoho měsíce po ratifikaci této úmluvy po jednom generálním komisaři; úkolem těchto komisařů bude, aby, pokud jde o spisový materiál, který jest v úschově jedné neb druhé ze smluvních stran, zahájili akci vylučovací a převíjající a dbali toho, aby práce ty byly skončeny co nejdříve.

b) Tito generální komisaři mají svoje sídlo na území bývalého Těšínského Slezska neb v jeho nejbližším sousedství a stýkají se buď přímou korespondencí písemnou neb osobně v periodických schůzkách.

c) Generální komisaři budou oprávněni ku přímému styku s ministerstvem zahraničních věcí a se všemi úřady svého státu, které přechovávají spisový materiál, o němž jde, a určí v dohodě s těmito úřady pro jednotlivé archivy, registratury, kanceláře a jiné sbírky spisů neb pro skupiny těchto komise odevzdávající

Artykuł 27.

a) Obie umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie, że do daty trzech miesięcy od dnia odesłania wykazów i sumarycznych żądań powyżej wymienionych będą miały w pogotowiu do oddania materiały aktowy, o których chodzi, przy urzędach, które go mają w przechowaniu. Jeżeli w tym zakresie ten materiał aktowy nie zostanie przejęty przez drugą z umawiających się Stron, zostanie z powrotem wcielony, a koszty nowego wydzielania go ponosi Strona przejmująca.

b) Odwóz materiału aktowego przeprowadzi Strona przejmująca własnym nakładem. Wywożeniu tego materiału nie będą stawiane żadne przeszkody charakteru celno-finansowego.

Artykuł 28.

Obie umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie postarać się o to, aby wszelki aktowy materiał miejsc wchodzących w rachubę aż do ostatecznego załatwienia wszystkich spraw dotyczących rozdziału tego materiału pozostał o tyle nieuszczerplony, żeby bez wiadomości i przyzwolenia drugiej z umawiających się Stron żaden dział tego materiału nie był gdzie indziej umieszczony, skartowany, albo jakimkolwiek sposobem pozbyty lub zniszczony.

Artykuł 29.

a) Obie umawiające się Strony ustanowią do jednego miesiąca po ratyfikacji niniejszej Umowy po jednym generalnym komisarzu; zadaniem tych komisarzy będzie, żeby, o ile chodzi o materiał aktowy, przechowywany przez jedną lub drugą z obydwu umawiających się Stron, wszczęli akcję wydzielczą i odbiorczą oraz dbali o to, aby prace te były ukończone jak najspieszniej.

b) Ci komisarze generalni mają swoją siedzibę urzędową na obszarze byłego Śląska Cieszyńskiego lub w jego najbliższym sąsiedztwie, a porozumiewają się bądź w drodze bezpośredniej korespondencji pisemnej, bądź też osobiście, na perjodycznych zjazdach.

c) Generalni komisarze będą upoważnieni do bezpośredniego znoszenia się z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i z wszelkimi urzędami swojego Państwa, które przechowują materiał aktowy, o którym tu mowa, oraz wyznaczają w porozumieniu z tymi urzędami dla poszczególnych archiwów, registra-

a přejímací, sestávající po jednom komisaři z každé strany.

d) Komise odevzdávací a přejímací určují spisy, které mají býti odevzdány a pečují o řádné odevzdání a odvezení tohoto spisového materiálu.

Článek 30.

Pokud se týče elaborátů katastru daně pozemkové (triangulační, katastrální, evidenční operáty, originální mapy, čistotisky, přehledné mapy, indikační nástiny, odhadní operáty, parcelační protokoly a pod.), platí ještě další zvláštní ustanovení:

a) Materiál, který se vztahuje výlučně na území druhé smluvní strany, bude vydán co nejdříve, nejpozději však ve lhůtách pro vydání spisového materiálu všeobecně stanovených, a to bez časového omezení po podepsání této smlouvy, v originále s podrobnými seznamy, pokud se tak již nestalo na základě dohody sjednané dne 10. září 1920 mezi polským finančním ředitelstvím v Těšíně a československým finančním ředitelstvím v Opavě.

b) Z materiálu pohraničního území v Těšínském Slezsku a v bývalém království Uherském obdrží bez časového omezení originální elaboráty ta z obou smluvních stran, na jejíž území dotyčné elaboráty ve větší části se vztahují; druhá strana obdrží kopie dotyčných elaborátů.

Je-li rozdělení těchto elaborátů možné bez poškození celku, budou vydány takové dílčí operáty dle míry územní příslušnosti. Vydání materiálu pohraničního území v originálu nebo v kopii bude s podrobným seznamem provedeno co možná nejdříve po podpisu této smlouvy.

Výlohy spojené s pořízením kopií hradí strana, jež obdrží originál.

Článek 31.

Obě smluvní strany bezodkladně vydají nařízení, týkající se vzájemného vydání spisů soudních, rejstříků, knih a map pozemkových v soudních okresech rozdělených mezi republiku Československou a republiku Polskou a nacházejících se při jakýchkoli soudních instancích cestou dorozumění mezi ministerstvy spravedlnosti obou stran.

tur, kancelaryj i innych zbiorów aktów, lub dla grup tychże, komisje zdawcze i odbiorcze, złożone z jednego komisarza od każdej Strony.

d) Komisje zdawcze i odbiorcze oznaczają akta, które mają być wydane, i dbają o należyte wydawanie i odwożenie tego materiału aktowego.

Artykuł 30.

Co się tyczy elaboratów katastru podatku gruntowego (trjangułacyjny, katastralny, operaty ewidencyjne, mapy oryginalne, czy-stodruki, mapy przegładowe, rzuty indykacyjne, operaty szacunkowe, protokoły parcelacyjne i t. p.), obowiązuje nadto następujące osobne postanowienie.

a) Materiał, który tyczy się wyłącznie terytorjum drugiej z umawiających się Stron, zostanie wydany jaknajrychlej, wszakże najpóźniej w terminach, ustanowionych dla wydania aktowego materiału wogóle, a to bez ograniczenia czasowego, po podpisaniu niniejszej Umowy, w oryginalne, ze szczegółowymi wykazami, o ile się to już nie stało na zasadzie porozumienia zawartego dnia 10. września 1920 r. między polską skarbową dyрекcją w Cieszynie a czeskosłowacką dyрекcją skarbową w Opawie.

b) Z materiału terytorjum pogranicznego na Śląsku Cieszyńskim i w byłem Królestwie Węgierskiem otrzyma, bez czasowego ograniczenia, elaboraty oryginalne ta z obu umawiających się Stron, której terytorjum dane elaboraty w przeważającej części dotyczą; druga Strona otrzyma kopje odnośnych elaboratów.

O ile rozdzielenie tych elaboratów jest możliwe bez uszkodzenia całości, zostaną takie dwustronne operacje wydane wedle stosunku terytorjalnej przynależności. Wydanie materiału terytorjum pogranicznego w oryginalne lub w kopji zostanie, wraz z szczegółowym wykazem, przeprowadzone o ile możliwości jak najrychlej po podpisaniu niniejszej Umowy.

Wydatki połączone ze sporządzeniem kopij pokrywa ta Strona, która otrzyma oryginał.

Artykuł 31.

Obie umawiające się Strony wydadzą bezwzględnie zarządzenia, dotyczące wzajemnego wydania aktów sądowych, rejestrów, ksiąg i map gruntowych w powiatach sądowych rozdzielonych między Republiką Czeskosłowacką a Rzeczpospolitą Polską, znajdujących się w jakichkolwiek instancjach sądowych, drogą porozumienia się Ministerstw Sprawiedliwości obu Stron.

Článek 32.

Ohledně spisů, týkajících se komunikací všeho druhu, vyjímajíc dráhy železné, jest se řídit zásadami uvedenými v příčině spisů týkajících se jednotek správních i jednotek teritoriálních, rozdělených novou hranicí polsko-československou [čl. 24. a), odst. 1.].

Společné spisy, týkající se silnic přetnu-
tých hranic, obdrží strana, v jejímž držení
nalézá se větší část jednotlivé komunikace na
území Slezska Těšínského a též bývalého ple-
biscitního území na Oravě a Spiši [čl. 24 a),
odst. 2, 3, 4].

Článek 33.

Úprava otázek týkajících se rozluky spisů
vojenských, železničních a spisů uschovaných
dosud u úřadů rakouských zůstane vyhrazena
s tím, že část o spisové rozluce (čl. 23 až 33)
nenabude působnosti, pokud obě strany se ne-
dohodnou také o těchto věcech.

ČÁST V.

**Likvidace majetku země Slezské, bývalých
žup Oravské a Spišské, jakož i jiných kor-
porací.**

Článek 34.

Majetek země Slezské, bývalých žup Orav-
ské a Spišské, jakož i jiných samosprávních
svazů a veřejnoprávních korporací, které exi-
stovaly dne 28. října 1918 a jejichž obvod
nebo okruh působnosti byl rozdělen novou
hranicí mezi republikou Polskou a Českoslo-
venskou na základě rozhodnutí konference
velvyslanců ze dne 28. července 1920, podléhá
likvidaci podle ustanovení této smlouvy.

Článek 35.

Majetkem veřejnoprávních korporací a
ústavů, který má býti rozdělen, rozumějí se
veškerá věcná práva, výsady, práva obligační,
dluhy, břemena a závazky, jakož i všeliké
právní poměry majetkové povahy. Mimo to
stejně jako tyto majetky jest rozdělití všeliké
fondy, na něž státní nebo samosprávné úřady
měly dozor.

Artykuł 32.

Co do aktów, tyzcących się komunikacji
wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem kolei żelaz-
nych, należy postępować według zasad wy-
szczególnionych w odniesieniu do aktów, ty-
czących się jednostek administracyjnych i jed-
nostek terytorjalnych, rozdzielonych nową
granicą polsko-czeskosłowacką (artykuł 24. a)
ustęp 1.),

Wspólne akta, tyżące się dróg przeciętych
granicą, otrzymuje Strona, w której posiada-
niu znajduje się dłuższa część poszczególnej
linji komunikacyjnej na terytorjum Śląska
Cieszyńskiego oraz na byłem terytorjum ple-
biscytowem na Orawie i Spiszu. (Artykuł
24 a) ustęp 2., 3. i 4.)

Artykuł 33.

Załatwienie spraw, dotyczących rozdziału
aktów wojskowych, kolejowych i aktów prze-
chowywanych dotąd przez urzędy austriackie
zastrzega się z tem, że część o rozdziale akto-
wym (artykuł 23—artykuł 33) nie wejdzie
w życie, dopóki obie Strony nie porozumieją
się także co do tych spraw.

CZĘŚĆ V.

**Likwidacja majątku Kraju Śląskiego, b. ko-
mitatów Orawy i Spisza, jakoteż innych kor-
poracyj.**

Artykuł 34.

Majątek Kraju Śląskiego, b. komitatów
Orawy i Spisza jakoteż innych związków sa-
morządowych i korporacyj prawa publiczne-
go, które istniały w dniu 28. października
1918 r., a których obszar lub obręb działa-
lności został przecięty nową granicą pomiędzy
Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czesko-
słowacką, na podstawie decyzji Konferencji
Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920 r., podlega
likwidacji stosownie do przepisów tej umowy.

Artykuł 35.

Pod pojęcie majątku korporacyj i instytu-
cyj prawa publicznego, podlegających rozdzia-
łowi, podpadają wszystkie prawa rzeczowe,
przywileje, prawa obligatoryjne, długi, cięža-
ry i zobowiązania, jakoteż wszelkie stosunki
prawne majątkowej natury. Nadto narówni
z majątkiem rozdziałowi podlegają wszelkie
fundusze, które były pod nadzorem władz pań-
stwowych lub samorządowych.

Článek 36.

Z likvidace jsou vyloučeny: statek veřejný, silnice a cesty, chrámy a kaple, církevní sbory, hřbitovy, jakož i pomníky všeho druhu a pod.

Článek 37.

Veškeré otázky týkající se udržování pohraničních mostů, společných silnic a cest, užívání vodovodu, elektrárny, plynárny, sítě tramvajové a kanalizační oběma částmi bývalé obce Těšína, dále právních poměrů na pohraničních tocích (vodách tekoucích), jakož i stanovení povahy hraniční čáry těmito toky probíhající, upraveny budou zvláštními dohodami mezi oběma státy na podkladě dat získaných u příležitosti administrativních pochůzek po hranici, provedených společně zúčastněnými delegacemi mezinárodní rozhraničovací komise československo-polské.

Článek 38.

Směrodatným pro likvidaci (t. j. pro zjištění a ocenění majetku) jest zásadně stav majetku dne 28. října 1918.

Článek 39.

Svazy samosprávné a korporace veřejnoprávní mohou se dohodnouti o likvidaci samy, a to v rámci předpisů je zavazujících.

Pokud se samy nedohodly nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude působnosti, předloží soupis veškerých aktiv a pasiv, podléhajících rozdělení (inventáře a případně bilance) podle stavu ze dne 28. října 1918 likvidační komisi.

Nestane-li se tak, vyhotoví tyto soupisy orgán, určený k tomu likvidační komisí, při čemž na její požádání poskytnou pomoc jak správy těchto majetků, tak i příslušné úřady.

Článek 40.

Súčtování nepodléhá majetek, o jehož rozdělení byly nebo mají býti sjednány zvláštní smlouvy.

To platí především o spořitelnách města Těšína, Jablunkova a Fryštátu, o sirotčích pokladnách a ústavech pro sociální pojišťování.

Artykuł 36.

Z likwidacji są wyłączone: dobro publiczne, gościńce i drogi, kościoły i kaplice, związki kościelne, cmentarze, jakoteż pomniki wszelakiego rodzaju i t. p.

Artykuł 37.

Wszelkie sprawy, tyżące się utrzymania pogranicznych mostów, wspólnych gościńców i dróg, używania wodociągu, elektrowni, gazowni, sieci tramwajowej i sieci kanalizacyjnej przez obie części dawnej gminy Cieszyńska, dalej prawnych stosunków na pogranicznych potokach (wodach płynących), jakoteż określenia charakteru granicznej linii temi wodami przebiegającej, zostaną załatwione osobnymi umowami między obu Państwami na podstawie dat uzyskanych przy sposobności administracyjnych objazdów granicy wspólnie przez współdziałające Delegacje międzynarodowe komisji rozgraniczającej czechosłowacko-polskiej.

Artykuł 38.

Miarodajnym dla likwidacji (t. j. dla stwierdzenia i szacunku majątku) jest w zasadzie stan majątku w dniu 28. października 1918 r.

Artykuł 39.

Związki samorządowe i korporacje prawa publicznego mogą się same ugodzić co do likwidacji, a to w ramach obowiązujących je przepisów.

O ile się same nie ugodzą najdalej w sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy, przedłożą spisy wszystkich aktywów i długów, podlegających likwidacji (inventarze i ewent. bilanse) według stanu z dnia 28. października 1918 r. Komisji Likwidacyjnej.

O ile to nie nastąpi, to sporządzi te spisy organ, wyznaczony przez Komisję Likwidacyjną, przyczem na jej żądanie udziela pomocy tak zarządy majątkowe, jak i właściwe urzędy.

Artykuł 40.

Rozrachunkowi nie podlega majątek, co do podziału którego zawarto lub mają być zawarte osobne Umowy.

Odnosi się to przedewszystkiem do kas oszczędności miasta Cieszyńska, Jabłonkowa i Fryształu, kas sierocych i zakładów ubezpieczeń społecznych.

Co do rozdělení spisů zavazují zvláštní předpisy této smlouvy.

Článek 41.

Hodnota majetku ocení se podle zásad slušnosti a spravedlnosti.

Článek 42.

Likvidační klíč stanoví se takto:

1. Pro majetek žup a obcí průměrem na základě poměru velikosti převzatého území, počtu obyvatelstva podle sčítání z roku 1910 jakož i přímých daní státních (průměrem z let 1911, 1912, 1913) připadajících na převzaté části území.

2. Pro jiné korporace a ústavy stanoví komise likvidační slušný a spravedlivý klíč buď podle vzniku majetku, či počtu členů, či počtu a velikosti podílů, nebo délky silnic a cest a podobně.

Článek 43.

O vlastnictví nemovitostí s inventářem a příslušenstvím, jakož i o vlastnictví movitostí rozhoduje zásada územní.

Práva majetková, vzniklá z pohledávek veřejného i soukromého práva za osobami fyzickými i právnickými, případnou té straně, na jejímž území nachází se v den, kdy tato smlouva nabude působnosti, předmět zatížený těmito pohledávkami, pokud se týče bydliště nebo sídla dlužníka.

Pokud majetek, který připadl v podíl jedné ze stran, představuje hodnotu větší, než jaká té které straně náleží podle rozdělovacího klíče, započte se přebytek k dobru druhé strany.

Článek 44.

Břemeno dluhů zabezpečených hypotekárně převezme ona strana, která převzala vlastnictví nemovitosti zatížené dotýčnou hypotékou. V případě, že nemovitost zatížená hypotékou byla rozdělena novou hranicí, bude hypotekární dluh rozdělen mezi obě části hranicí přeřazené nemovitosti v poměru k jejich ploše a v poměru jejich výnosnosti zapsané do pozemkového katastru. Tím způsobem budou rozděleny hypotekární dluhy, váznoucí simultanně na několika nemovitostech,

Co do rozdziału aktów obowiązują specjalne przepisy niniejszej Umowy.

Artykuł 41.

Wartość majątku ustala się według zasad słuszności a sprawiedliwości.

Artykuł 42.

Klucz likwidacyjny ustala się:

1. Dla majątku komitatów i gmin w przecięciu na podstawie wielkości przejętego obszaru, liczby ludności według spisu z roku 1910, jakoteż i bezpośrednich podatków państwowych (w przecięciu lat 1911, 1912 i 1913) przypadających na przejęte części terytorjum.

2. Dla innych korporacji i instytucji Komisja Likwidacyjna ustala klucz słuszny i sprawiedliwy z uwzględnieniem czy to pochodzenia majątku, czy też ilości członków, ilości i wysokości udziałów, długości gościnieców i dróg i t. p.

Artykuł 43.

Dla własności nieruchomości łącznie z inventarzem i przynależnościami jakoteż dla własności ruchomości obowiązuje zasada terytorjalna.

Prawa majątkowe, wynikające z wierzytelności publiczno- lub prywatno-prawnych do osób fizycznych lub prawnych, przypadną tej Stronie, na której terytorjum znajduje się w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy obiekt obciążony daniami należnościami względnie miejsce zamieszkania lub siedziba dłużnika.

O ile majątek, który przypadł jednej ze Stron w udziale, przedstawia większą wartość, aniżeli jej według klucza podziałowego przypada, nadwyżka zostaje zarachowana na dobro Strony drugiej.

Artykuł 44.

Ciężar długów zabezpieczonych hipotecznie zostaje przejęty przez tę Stronę, która przejęła własność nieruchomości obciążonej daną hipoteką. W wypadku, gdy nieruchomość obciążona hipoteką została przecięta nową granicą, dług hipoteczny zostaje rozdzielony między obie części przeciętej granicą nieruchomości w stosunku do ich obszaru względnie w stosunku do ich dochodowości wpisanej do katastru gruntowego. W ten sposób zostaną rozdzielone długi hipoteczne, ciężące łącznie

z nichž jedna leží na území republiky Polské a jiná na území republiky Československé.

Rozdělení dluhů hypotekárních, provedené podle předcházejících zásad mezi částí nemovitostí přetáté hranicí, resp. mezi jednotlivé nemovitosti zatížené dosud simultanní hypotékou, bude na žádost zúčastněné strany zapsáno do příslušných pozemkových knih.

Článek 45.

Dluhy nezabezpečené a jiné závazky, které nespádají pod ustanovení předchozího článku a tíží samosprávné svazy nebo veřejnoprávní korporace, budou rozděleny v poměru k hodnotě převzatého majetku.

Článek 46.

Břemeno nezajištěných dluhů a jiných závazků země Slezské, které nespádají pod ustanovení čl. 44, přejímá strana československá.

Břemeno nezajištěných dluhů a jiných závazků bývalé obce Těšina přejímá strana polská.

Aby se vyvarovalo obtížím a nákladům, jež by byly spojeny s podrobným sčítáním majetku země Slezské a bývalé obce Těšina, obě smluvní strany shodly se na tom, že na úplné vyrovnání vzájemných likvidačních nároků těchto svazů poukáže strana polská straně československé částku pět milionů šest set tisíc korun československých, splatnou ve dvou stejných lhůtách ročních dne 2. ledna 1926 a 2. ledna 1927.

Tím jest likvidace majetku země Slezské a bývalé obce Těšina definitivně vyřízena.

Článek 47.

Rozdělení nadací mezi oba státy bude provedeno likvidační komisí, o níž je řeč ve čl. 48 této smlouvy, na základě nadačních listin se zřetelem na účel a závazky nadací.

Článek 48.

Podrobné sčítání, pokud nebylo provedeno touto smlouvou nebo svazy nebo korpo-

na kilku nieruchomościach, z której jedne znajdują się obecnie na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej, a inne na terytorjum Republiki Czeskosłowackiej.

Podział długów hipotecznych dokonany w myśl poprzednich zasad między częścią nieruchomości przeciętej granicą względnie między poszczególne nieruchomości obciążone dotąd łączną hipoteką zostanie wpisany na prośbę Strony interesowanej do ksiąg grunto- wych.

Artykuł 45.

Długi niezabezpieczone oraz inne zobowiązania nie podpadające pod postanowienia artykułu poprzedniego, które obciążają związki samorządowe lub korporacje prawa publicznego, zostają rozdzielone w stosunku do wartości przejętego majątku.

Artykuł 46.

Ciężar długów niezabezpieczonych i innych zobowiązań Kraju śląskiego, które nie podpadają pod postanowienia artykułu 44., przejmują na siebie Strona Czeskosłowacka.

Ciężar długów niezabezpieczonych i innych zobowiązań dawnej gminy Cieszyna przejmują na siebie Strona Polska.

Celem uniknięcia trudności i kosztów związanych ze szczegółowym rozrachunkiem majątku Kraju śląskiego i dawnej gminy Cieszyna, obie układające się Strony zgodziły się na to, że na pełne wyrównanie wzajemnych likwidacyjnych pretensyj tych związków Strona Polska przekaże Stronie Czeskosłowackiej sumę pięć milionów sześćset tysięcy korun českosłowackich płatną w dwóch równych ratach rocznych: 2. stycznia 1926 r. i 2. stycznia 1927 r.

W ten sposób likwidacja majątku Kraju śląskiego i dawnej gminy Cieszyna zostaje definitywnie załatwiona.

Artykuł 47.

Rozdział fundacyj między obu Państwami zostanie przeprowadzony przez Komisję Likwidacyjną, wymienioną w artykule 48 niniejszej Umowy, na podstawie instrumentu fundacyjnego z uwzględnieniem celu i zobowiązań fundacji.

Artykuł 48.

Szczegółowy rozrachunek, o ile nie został przeprowadzony w tej Umowie, względnie

racemi samými, provede podle výše uvedených zásad smíšená likvidační komise československo-polská.

Komise ta bude sestavena do šesti týdnů ode dne ratifikace této smlouvy a bude se skládati ze zástupců obou stran, a to po jednom zástupci a jednom náhradníku z každé strany a z potřebného počtu expertů. Bude zasedati střídavě v Opavě a Katovicích.

Zahájení prací komise bude stanoveno dohodou obou vlád.

Článek 49.

K platnému usnesení likvidační komise jest třeba shody delegací obou stran.

Případný nedostatek shody bude konstatován oběma delegacemi na společné schůzi.

Každé z delegací náleží právo konstatovati jednostranně nedostatek shody během jednoho měsíce od schůze zmíněné v předchozím odstavci a předložiti spornou otázku své vládě, která o tom zpraví vládu druhé strany.

V obou případech přechází rozřešení sporné otázky na vlády obou stran.

Článek 50.

Jestliže se vlády obou států neshodnou ve sporné otázce jim přikázané do šesti měsíců ode dne, kdy jim byla věc odkázána likvidační komisí nebo ode dne, kdy vláda jedné ze stran byla uvědoměna, že delegace druhé ze stran předložila spornou věc své vládě, mohou obě vlády odevzdati spornou otázku arbitrovi jmenovanému dohodou obou stran a v případě, že nedojde mezi nimi k dohodě, presidentem Institutu mezinárodního práva v Bruselu.

Náklady spojené s řízením rozhodčím nesou obě strany stejným dílem.

Článek 51.

Společenstva, spolky a jich svazy i jiné korporace, které nemají povahy veřejnoprávní, a jejichž okruh působnosti byl rozdělen novou hranicí, mohou, pokud se jim nezdaří provésti sčítování vnitřní dohodou, odevzdati provedení tohoto sčítování likvidační komisi (čl. 48).

o ile związki i korporacje same go nie przeprowadziły, przeprowadzi na zasadach powyższych Komisja Likwidacyjna Czesko-słowacko-Polska.

Zostanie ona utworzona w ciągu sześciu tygodni od dnia ratyfikacji niniejszej Umowy i składać się będzie z przedstawicieli obu Stron, a to po jednym delegacie i jednym zastępcy z każdej Strony i potrzebnej liczby ekspertów. Będzie ona zasiadać naprzemian w Opawie i Katowicach.

Rozpoczęcie prac Komisji zostanie ustalone w drodze porozumienia obu Rządów.

Artykuł 49.

Dla prawomocnej decyzji Komisji Likwidacyjnej potrzebną jest zgoda Delegacji obu Stron.

Ewentualny brak zgody zostanie stwierdzony przez obie Delegacje na wspólnym posiedzeniu.

Każdej z Delegacji przysługuje prawo stwierdzić jednostronnie brak zgody w ciągu jednego miesiąca od wymienionego w ustępie poprzednim posiedzenia i oddać kwestję sporną swemu Rządowi, który zawiadomi o tem Rząd Strony drugiej.

W obu wypadkach rozstrzygnięcie spornej kwestji przechodzi na Rządy obu Państw.

Artykuł 50.

O ile oba Rządy nie dojdą do porozumienia w kwestji im przekazanej w ciągu sześciu miesięcy od dnia przekazania sprawy przez Komisję Likwidacyjną lub od dnia zawiadomienia Rządu jednej ze Stron o tem, że drugiemu Rządowi została przekazana sporna sprawa przez Delegację, mogą oba Rządy oddać sporną sprawę arbitrowi wyznaczonemu za zgodą obu Stron lub w braku zgody wyznaczonemu przez Prezesa Institutu Prawa Międzynarodowego w Brukseli.

Koszta związane z postępowaniem rozjemczem ponoszą obie Strony w równej mierze.

Artykuł 51.

Stowarzyszenia, spółki i ich związki i inne korporacje, nie posiadające charakteru prawno-publicznego, których pole działalności zostało przecięte nową granicą, o ile nie zdołały drogą wewnętrznych układów przeprowadzić rozrachunku, mogą oddać przeprowadzenie tego rozrachunku Komisji Likwidacyjnej (artykuł 48).

Komise provede súčtování na podkladě zásad této smlouvy.

Obě strany se zavazují, že svolí, aby hospodářská činnost společenstev, spolků a jejich svazů i jiných korporací, zmíněných v odst. 1 tohoto článku za dosavadních podmínek dále trvala až do doby, kdy likvidační komise skončí súčtování.

Výměna peněz těchto společenstev, spolků a jejich svazů i jiných korporací nebude brána v pochybnost, pokud byla provedena před 1. lednem 1921.

Jestliže taková společenstva, spolky, jejich svazy a jiné korporace uskutečnily již faktické rozdělení majetku, obě strany se zavazují, že vyměří pouze daně připadající na majetek, který leží na území dotčeného státu, a to ode dne skutečného rozdělení.

Článek 52.

Tato část smlouvy se netýká majetku vratislavského biskupství, který se nachází na části Slezska, která připadla Československé republice. O majetku tom sjednají v případě potřeby obě strany zvláštní smlouvu.

ČÁST VI.

Úprava pensijních závazků co do samosprávných zaměstnanců.

Článek 53.

Pensijní závazky země Slezské, bývalých žup Oravské a Spišské a novou státní hranicí rozdělených okresů a obcí upravují se tímto způsobem:

a) Právně nabyté pensijní a zaopatřovací nároky zaměstnanců uvedených samosprávných korporací včetně učitelů, kteří v čas rozdělení Těšínského Slezska, Oravy a Spiše byli v činné službě, a jich příslušníků, postihují ve všech případech, kdy nároky ty byly by postihly samosprávné korporace nahoře uvedené, onu část samosprávné korporace, v jejímž území jest ústav nebo úřad, kde zaměstnanec v čas rozdělení vykonával službu, z které vznikl nárok na pensijní neb zaopatřovací požitky.

V případech pochybných rozhodna jest doba, kdy dotčený ústav neb úřad fakticky přešel ve správu polskou nebo československou.

Komisja przeprowadzi rozrachunek na podstawie zasad niniejszej Umowy.

Obie Strony zobowiązują się pozwolić na dalszą działalność gospodarczą wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu stowarzyszeń, spółek i ich związków i innych korporacyj, na warunkach dotychczasowych aż do czasu ukończenia rozrachunku przez Komisję Likwidacyjną.

Wymiana pieniędzy tych stowarzyszeń, spółek, ich związków i innych korporacyj dokonana przed 1. stycznia 1921 r. nie będzie kwestjonowana.

Jeżeli takie stowarzyszenia, spółki, ich związki i inne korporacje uskutečniły już faktyczny podział majątku, to obie Strony zobowiązują się wymierzać tylko podatki, przypadające od majątku znajdującego się na obszarze odnośnego Państwa, a to od chwili faktycznego podziału.

Artykuł 52.

Niniejsza część Umowy nie dotyczy majątku Biskupstwa Wrocławskiego, znajdującego się na części Śląska przypadłej Państwu Czechosłowackiemu. W razie potrzeby obie strony zawrą specjalną Umowę co do tego majątku.

CZĘŚĆ VI.

Uregulowanie ciężarów emerytalnych co do pracowników samorządowych.

Artykuł 53.

Ciężary emerytalne Kraju Śląska, byłych komitatów Orawy i Spisza i przez nową państwową granicę podzielonych powiatów i gmin reguluje się w następujący sposób:

a) Prawnie nabyte pretensje co do emerytur i zaopatrzeń pracowników wyżej wymienionych związków samorządowych łącznie z nauczycielami, którzy w chwili rozdziału Śląska Cieszyńskiego, Orawy i Spisza pozostawali w czynnej służbie, oraz ich członków rodziny w tych wszystkich wypadkach, w których te pretensje obciążałyby wymienione wyżej związki samorządowe, obciążają tę część związku samorządowego, na której obszarze znajduje się zakład albo urząd, gdzie pracownik w chwili podziału wykonywał służbę, z której prawa do emerytury albo zaopatrzenie powstały.

W wypadkach wątpliwych decyduje chwila faktycznego przejęcia dotyczącego zakładu lub urzędu w zarząd polski lub czechosłowacki.

b) Požitky pensijní a zaopatřovací, které v čas rozdělení dotčené korporace byly již vypláceny, zatěžují onu část samosprávné korporace, která přináležejí k státu, v jehož obvodě osoba, z jejíhož služebního poměru vznikl nárok na pensijní nebo zaopatřovací požitky, měla domovské právo bezprostředně před vstupem do služby dotčené korporace. Osobám takovým jest vyhrazeno, aby podržely své dosavadní bydliště na území druhého státu, aniž by ztratily nároku na platy pensijní nebo zaopatřovací, pokud nedosáhly státní příslušnosti v onom státě, kde bydlí.

Nedá-li se domovská příslušnost osoby, z jejíhož služebního poměru vznikl nárok na pensijní nebo zaopatřovací požitky zjistiti, nebo spadá-li příslušnost ta mimo území obou smluvních států, platí pensijní nebo zaopatřovací požitky ona část samosprávné korporace, v jejímž obvodě jest ústav neb úřad, ke kterému osoba výše označená v čas svého pensionování nebo úmrtí byla stále službou přidělena.

ČÁST VII.

Slezské úvěrní ústavy.

Článek 54.

Vláda republiky Polské souhlasí s tím, že obligace vydané „Komunálním úvěrním ústavem země Slezské“ (Kommunalkreditanstalt des Landes Schlesien), jakož i „Rakousko-slezským ústavem pro úvěr pozemkový“ (Oesterreichisch-schlesische Bodenkreditanstalt) splatny jsou v korunách československých v poměru jedna koruna československá za jednu korunu rakousko-uherskou.

Obě smluvní strany shodují se v tom, že službu obligací zmíněných v předchozím odstavci budou konati „Slezský komunální úvěrní ústav“ a „Slezský pozemkový úvěrní ústav“ v Opavě a že likvidace vzájemných právních poměrů provede se podle ustanovení obsažených v článcích dalších.

Článek 55.

Pohledávky Komunálního úvěrního ústavu země Slezské za svazy samosprávnými na území republiky Polské, jakož i pohledávky Rakousko-Slezského ústavu pro úvěr pozemkový, které byly anebo jsou zajištěny hypo-

b) Emerytury i zaopatření, vyplácane již v chvíli podílu dotčícího zväzku obciážajü česü zväzku samorządowego przy-padlä temu Państwu, w obrębie którego osoba, z której stosunku służbowego prawa do emerytury lub zaopatrzenia powstały, miała bezpośrednio przed wstąpieniem do służby dotychczasowego zväzku przynależność gminną. Osoby te mają prawo zatrzymać swe dotychczasowe miejsce zamieszkania na obszarze drugiego Państwa bez utraty prawa do emerytury albo zaopatrzenia, o ile nie nabyły obywatelstwa tego Państwa, w którym zamieszkują.

W razie niemożności skonstatowania przynależności gminnej osoby, z której stosunku służbowego powstały prawa do emerytury albo zaopatrzenia, lub w razie jeśli gmina przynależności znajduje się poza obszarem obu Państw umawiających się, wypłaca emeryturę lub zaopatrzenie ta część zväzku samorządowego, na której obszarze znajduje się zakład albo urząd, gdzie osoba wyżej wymieniona w chwili spensjonowania lub śmierci była stale służbowo przydzielona.

CZĘŚĆ VII.

Śląskie Zakłady Kredytowe.

Artykuł 54.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wyraża swą zgodę na to, iż obligacje wydane przez „Zakład Kredytowy Komunalny Kraju Śląskiego“ (Kommunal-Kredit-Anstalt des Landes Schlesien) oraz przez „Austriacko-Śląski Zakład Kredytowy Ziemski“ (österreichisch-Schlesische Bodenkreditanstalt), płatne są w koronach czeskosłowackich w stosunku jedna korona czeskosłowacka za jedną koronę austro-węgierską.

Obie umawiające się Strony są zgodne w tem, iż obsługę obligacyj, wymienionych w ustępie poprzednim, wykonywać będą „Śląski Zakład Kredytowy Komunalny“ oraz „Śląski Ziemski Zakład Kredytowy“ w Opawie, oraz że likwidacja wzajemnych stosunków prawnych nastąpi w myśl postanowień, zawartych w artykułach następnych.

Artykuł 55.

Wierzytelności Zakładu Kredytowego Komunalnego Kraju Śląskiego do zväzków samorządowych na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej oraz wierzytelności Austriacko-Śląskiego Zakładu Kredytowego Ziemskiego, któ-

tekou na nemovitostech ležících na území republiky Polské, přejímá republika Polská, po případě ústav k tomu cíli ustanovený vládou republiky Polské (nazývané dále stranou polskou). Slezský komunální úvěrní ústav a Slezský pozemkový úvěrní ústav v Opavě (nazývané dále stranou československou) jsou povinny do měsíce ode dne působnosti této smlouvy vydati straně polské smlouvy i dlužní úpisy, jakož i výpisy z knih účetních a všeliké jiné doklady o pohledávkách převzatých stranou polskou.

Svrchu zmíněné převzetí pohledávek bude na opatření vlády republiky Polské zapsáno do pozemkových knih a vyznačeno v dlužních úpisech. Republika Polská po případě vládou republiky Polské určený ústav vstupuje do všech práv z titulu smluv o zápůjčkách a bude oprávněn vymáhati je podle právních předpisů platných v republice Polské.

Článek 56.

Republika Polská, po případě ústav vládou republiky Polské určený přejímá z titulu likvidace vůči straně československé břímě výplaty příslušné částky obligačního dluhu ústavů jmenovaných v článku 54, odst. 1 podle umořovacích plánů těchto ústavů sumou, jež odpovídá pohledávkám převzatým stranou polskou, a to podle jich stavu z 1. ledna 1925. Platby se konají v korunách československých v poměru jedna koruna československá za jednu korunu rakousko-uherskou. Aby příslušná suma mohla býti zjištěna, strana československá předloží straně polské výkazy i s plány umořovacími a dovolí zástupci strany polské nahlížeti do všech knih, korespondencí, výkazů, kont, dokladů a všelikých jiných listin.

Článek 57.

Aby byla zjištěna pokaždé suma dluhovaná stranou polskou podle článku 56, předloží strana československá straně polské 3 měsíce přede dnem každé splatnosti potřebné výpočty obsahující úroky, úmorové splátky a jednu třetinu správního příspěvku připadajícího na převzaté pohledávky. Straně polské bude pří-

re byly lub są zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach, znajdujących się na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej, przejmując Rzeczpospolita Polska, względnie instytucja w tym celu przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczona (zwane w dalszym ciągu stroną polską). Śląski Zakład Kredytowy Komunalny oraz Śląski Zakład Kredytowy w Opawie (zwane w dalszym ciągu stroną czeskosłowacką) są zobowiązane w ciągu jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy wydać stronie polskiej kontrakty i zapisy dłużne oraz wypisy z ksiąg rachunkowych i wszelkie inne akta, odnoszące się do wierzytelności przejętych przez stronę polską.

Powyższe przejęcie wierzytelności zostanie na zarządzenie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej wpisane do ksiąg gruntowych i przepisane w zapisach dłużnych. Rzeczpospolita Polska względnie wyznaczona przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej instytucja wchodzi we wszystkie prawa z tytułu kontraktów pożyczek i będzie uprawniona do dochodzenia ich na zasadzie przepisów prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej obowiązujących.

Artykuł 56.

Rzeczpospolita Polska względnie instytucja wyznaczona przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przejmując z tytułu likwidacji wobec Strony czeskosłowackiej ciężar spláty odpowiedniej części dluhu obligacyjnego Zakładów wymienionych w artykule 54 ustęp 1. według planów amortyzacyjnych tychże Zakładów w wysokości odpowiadającej przejętym przez stronę polską wierzytelnościom według ich stanu z dnia 1. stycznia 1925 r. Wyplaty będą dokonane w koronach czeskosłowackich w stosunku jedna korona czeskosłowacka za jedną koronę austro-węgierską. Celem ustalenia należnej sumy Strona czeskosłowacka przedstawi stronie polskiej potrzebne zestawienia wraz z planami amortyzacyjnymi oraz dopuści przedstawicielei strony polskiej do wglądu we wszystkie księgi, korespondencje, wykazy, konta, dokumenta i wszelkie inne akta.

Artykuł 57.

Dla ustalenia sumy, należnej każdorazowo przez stronę polską stosownie do artykułu 56, strona czeskosłowacka przedłoży stronie polskiej na trzy miesiące przed terminem każdej płatności potrzebne obliczenia, obejmujące procenta, raty amortyzacyjne oraz jedną trzecią część dodatku administracyjnego przypa-

služeti právo verifikovati tyto výpočty způsobem obdobným způsobu zmíněnému v článku 56, jakož i právo navrhnouti opravy, o nichž musí se státi dohoda měsíc přede dnem splatnosti.

Suma, již má strana polská zaplatiti a která se stanoví podle předchozího odstavce tohoto článku, bude vyplacena straně československé tři dny přede dnem splatnosti salvo errore et ommissione, t. j. s výhradou pozdějšího vyrovnání zjištěných chyb ve výpočtu.

Platy připadající na stranu poskou podle článku 56 za dobu od 1. ledna 1925 a dospělé, než tato smlouva nabude působnosti, budou splaceny stranou polskou do šesti neděl potom, kdy strana československá předloží straně polské výpočty o těchto platech.

Strana polská bude moci provést všechny svrchu zmíněné platy podle své volby buď v hotovosti nebo splatnými kupony i příslušnými obligacemi zmíněných ústavů úvěrních podle jejich nominální hodnoty, při čemž placení obligacemi jest přípustno jen pokud jde o splátky úmorové. Týmž způsobem nebo jiným způsobem, na němž se obě strany shodnou, bude moci strana polská každé doby zaplatiti část nebo celý dlužný kapitál. Strana československá na žádost strany polské poskytne všelikou pomoc při nakoupení cenných papírů potřebných ku zmíněným platbám.

Článek 58.

Z titulu vyrovnání úroků, úmorových splátek, úroků z prodlení i příspěvků správních za dobu do 31. prosince 1924 včetně, připadajících na pohledávky převzaté stranou polskou, splatí strana polská straně československé částku tři miliony korun československých v desíti splátkách půlročních po třech stech tisíc korun československých. První splátka bude splatna 2. ledna 1926.

Článek 59.

Republika Polská přejímá záruku za platby ustanovené v hořejších člancích. Naproti tomu jsou republika Polská, resp. polská část země Slezské prosty všelikých jiných záruk a zajištění, které by z titulu obligací a zástavních listů vydaných Komunálním úvěrním ústavem země Slezské a Rakousko-slezským

dávajícího na přejeté wierzytelności. Stronie polskiej przysługiwać będzie prawo weryfikacji tych obliczeń w sposób analogiczny do przewidzianego w artykule 56, oraz prawo wnoszenia poprawek, które winny być uzgodnione na miesiąc przed terminem płatności.

Przypadająca do wypłaty przez stronę polską suma, obliczona w myśl poprzedniego ustępu niniejszego artykułu, będzie wypłacana Stronie czeskosłowackiej na trzy dni przed terminem płatności salvo errore et ommissione, t. j. z zastrzeżeniem późniejszego wyrównania na wypadek ujawnionych niedokładności w obliczeniu.

Wypłaty, przypadające na stronę polską według artykułu 56 za czas od 1. stycznia 1925 r., a zapadłe przed wejściem w życie niniejszej Umowy, będą wypłacone w sześć tygodni po przedłożeniu przez stronę czeskosłowacką Stronie polskiej obliczeń tych wypłat.

Strona polska będzie mogła powyższe wypłaty skutecznie według swego wyboru bądź w gotówce, bądź płatnymi kuponami i odpowiednimi obligacjami wymienionych Zakładów Kredytowych w ich nominalnej wartości, przyczem spłata obligacjami jest dopuszczalną, tylko dla spłaty rat amortyzacyjnych. W taki sam sposób względnie w inny sposób, na który się obie strony zgodzą, będzie mogła Strona Polska w każdej chwili spłacić część lub całość dłużnego kapitału. Strona czeskosłowacka na życzenie Strony polskiej udzieli wszelkiej pomocy przy skupie papierów wartościowych, potrzebnych na cele wymienionych wypłat.

Artykuł 58.

Tytułem wyrównania procentów, rat amortyzacyjnych, procentów za zwłokę oraz dodatków administracyjnych za czas do 31. grudnia 1924 r. włącznie, przypadających na wierzytelności przejęte przez stronę polską, zapłaci strona polska stronie czeskosłowackiej sumę trzech milionów korun czeskosłowackich w dziesięciu ratach półrocznych po trzysta tysięcy korun czeskosłowackich. Pierwsza rata płatna będzie 2. stycznia 1926 r.

Artykuł 59.

Rzeczpospolita Polska przejmuje gwarancję wypłat określonych w artykułach poprzednich. Natomiast Rzeczpospolita Polska względnie polska część Kraju Śląskiego są zwolnione z wszelkich innych gwarancji i zabezpieczeń, jakieby z tytułu wydanych przez Zakład Kredytowy Komunalny Kraju Śląskiego

ústavem pro úvěr pozemkový mohly zatěžovati stranu polskou a které tedy budou zatěžovati jediné československou část země Slezské, resp. republiku Československou.

Republika Polská zřiká se všelikých práv k majetku úvěrních ústavů zmíněných v článku 54 této smlouvy.

ČÁST VIII.

Otázky finanční.

Oddíl I.

Úprava starých pohledávek a závazků peněžních.

Článek 60.

Ustanovení platná v republice Polské o valorisaci pohledávek peněžních, t. j. nařízení presidenta republiky ze dne 14. května 1924 o přepočtení pohledávek soukromoprávních ve znění určeném nařízením ministra financí v dohodě s ministrem spravedlnosti z 25. března 1925 (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 213), dále nařízení presidenta republiky ze dne 27. prosince 1924 o přepočtení závazků svazků samosprávných (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1026), z 28. prosince 1924 o přepočtení státem zaručených obligací a akcií soukromých drah (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1027), z 27. prosince 1924 o přepočtení závazků starého fisku rakouského a uherského a závazků krajského fondu haličského (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1028) a konečně z 27. prosince 1924 o přepočtení pohledávek jinými předpisy neupravených (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1030), jakož i všeliká příští nařízení valorisační budou platiti v plném rozsahu na pohledávky, jejichž věřiteli jsou osoby, které podle mírových smluv nebo dohod sjednaných k jejich provedení jsou státními příslušníky republiky Československé a to tak, že každý ze jmenovaných věřitelů bude na roveň postaven věřitelům polským s výhradou par. 43, odst. 2 nařízení presidenta republiky ze dne 14. května 1924.

Totéž platí o pohledávkách právnických osob, jejichž sídlo již dne 28. října 1918 bylo

i Austrjacko-šlaski Zakład Kredytowy Ziemski obligacyj i listów zastawnych mogły obciążać Stronę polską, a które obciążać będą jedynie czeskosłowacką część Kraju Śląskiego, względnie Republikę Czeskosłowacką.

Rzeczpospolita Polska zrzeka się wszelkich praw do majątku Zakładów Kredytowych, wymienionych w artykule 54 niniejszej Umowy.

CZĘŚĆ VIII.

Sprawy finansowe.

Rozdział I.

Uregulowanie dawnych pretensyj i zobowiązań pieniężnych.

Artykuł 60.

Obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o waloryzacji pretensyj pieniężnych, a mianowicie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. maja 1924 r. o przerachowaniu prywatno-prawnych zobowiązań, w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 25. marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30 pozycja 213), ponadto rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. grudnia 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 115 pozycja 1026), z dnia 28. grudnia 1924 r. o przerachowaniu gwarantowanych przez Państwo obligacyj i akcyj kolei prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 115, pozycja 1027), z dnia 27. grudnia 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa austrjackiego i węgierskiego tudzież zobowiązań funduszu krajowego galicyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 115, pozycja 1028), wreszcie z dnia 27. grudnia 1924 r. o przerachowaniu należności innymi przepisami nie objętych (Dz. U. R. P. Nr. 115, pozycja 1030), tudzież wszelkie przyszłe rozporządzenia waloryzacyjne będą w pełnej rozciągłości stosowane do wierzytelności osób, które według traktatów pokojowych lub umów zawartych celem wykonania tychże są obywatelami Republiki Czeskosłowackiej, a to tak, iż każdy z wymienionych wierzycieli będzie traktowany narówni z wierzycielami polskimi, z zastrzeżeniem par. 43, ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. maja 1924 r.

To samo stosuje się do wierzytelności osób prawnych, których siedziba znajdowała się na

na území republiky Československé, jakož i právnických osob, jež po tomto dni na území republiky Československé vznikly, případně jejichž sídlo bylo přeneseno na území republiky Československé provedením čl. 270 mírové smlouvy St. Germainské nebo čl. 253 mírové smlouvy Trianonské.

Jestliže však přenesení sídla právnické osoby na území Československé republiky nespadá pod ustanovení zmíněných článků mírových smluv, budou pohledávky peněžní takových právnických osob vzniklé před přenesením sídla posuzovány tak, jako by byly posuzovány, kdyby přenesení sídla nebylo nastalo.

Pohledávky peněžní, které by snad při nostrifikaci, která se stala rozdělením podniku, přiděleny byly podniku v republice Československé, nespadají rovněž pod ustanovení této smlouvy a bude se s nimi nakládati stejně, jako s peněžními pohledávkami vyznačenými v předchozím odstavci.

Článek 61.

Při placení pohledávek hypotečních, při konversi i splácení obligací dráhy Albrechtovy, dráhy Karla-Ludvíka, dráhy uherskohaličské, severní dráhy Ferdinandovy i dráhy Lvov-Černovice, pokud podle mezinárodních smluv zatěžují stát Polský, dále při konversi i splácení obligací půjček uzavřených bývalou zemí Haličí, jakož i při konversi i splácení haličských komunálních obligací a zástavních listů Zemské banky ve Lvově, příslušníci republiky Československé budou v plném rozsahu postaveni na roveň příslušníkům republiky Polské.

Ustanovení odstavce 2 až 4 čl. 60 platí obdobně.

Článek 62.

V republice Československé platná ustanovení zákona z 10. dubna 1919, čís. 187 Sb. z. a n., jímž se upravuje oběh a správa platidel v Československém státě, jakož i jiné nynější i budoucí zákony a nařízení o placení pohledávek peněžních budou platiti o příslušnících republiky Polské v celém rozsahu beze zřetele na místo jejich bydliště, a to tak, že s příslušníky republiky Polské bude nakládáno stejně jako s příslušníky republiky Českoslo-

terytorjum Republiki Czeskosłowackiej już w dniu 28. października 1918 r. względnie które po tym terminie powstały na terytorjum Republiki Czeskosłowackiej, względnie których siedziba została przeniesioną na terytorjum Republiki Czeskosłowackiej w wykonaniu art. 270 Traktatu Pokoju w St.-Germain lub art. 253 Traktatu Pokoju w Trianon.

Jeśli natomiast przeniesienie siedziby osoby prawnej na terytorjum Republiki Czeskosłowackiej nie podpada pod postanowienia pomienionych artykułów Traktatów Pokoju, pretensje pieniężne tych osób prawnych, powstałe przed przeniesieniem siedziby, będą traktowane w ten sposób, w jaki by były traktowane, gdyby przeniesienie siedziby nie było nastąpiło.

Pretensje pieniężne, któreby przy nostryfikacji dokonanej przez rozdział przedsiębiorstwa zostały przydzielone przedsiębiorstwu w Republice Czeskosłowackiej, nie podpadają również pod postanowienia niniejszej Umowy, lecz będą traktowane podobnie, jak pretensje pieniężne, określone w ustępie poprzednim.

Artykuł 61.

Przy spłacie wierzytelności hipotecznych, przy konwersji i spłacie obligacyj kolei Albrechta, kolei Karola Ludwika, kolei węgiersko-galicyskiej, kolei północnej imienia Ferdynanda i kolei Lwów-Czerniowce, o ile obciążają one Państwo Polskie z mocy umów międzynarodowych, dalej przy konwersji i spłacie obligacyj pożyczek zaciągniętych przez były kraj Galicję, oraz przy konwersji i spłacie obligacyj pożyczek zaciągniętych i listów zastawnych Banku Krajowego we Lwowie, obywatele Republiki Czeskosłowackiej będą traktowani w pełnej rozciągłości narówni z obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowienia ustępów 2—4 artykułu 60 mają swe analogiczne zastosowanie.

Artykuł 62.

Obowiązujące w Republice Czeskosłowackiej postanowienia ustawy z dnia 10. kwietnia 1919 r. (čí. 187 Sb. z. a n.), regulującej obieg i zarząd środków pieniężnych w Państwie Czeskosłowackim, jak również i inne obecne i przyszłe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do spłaty wierzytelności pieniężnych, będą stosowane do obywateli Rzeczypospolitej Polskiej w całej rozciągłości bez względu na miejsce ich zamieszkania, a to tak,

venské, kteří dne 26. února 1919 anebo později měli řádné bydliště na území republiky Československé. Zákaz placení v korunách československých, vyslovený vládním nařízením z 1. dubna 1919, čís. 167 Sb. z. a n., pozbývá naproti příslušníkům republiky Polské účinnosti.

Ustanovení předchozího odstavce vztahuje se stejně na pohledávky právnických osob, jichž sídlo bylo již dne 26. února 1919 na území republiky Polské, jakož i těch, které po tomto dni na území republiky Polské vznikly, případně oněch, jejichž sídlo bylo přeneseno na území republiky Polské provedením čl. 270 mírové smlouvy St. Germainské a obdobných ustanovení jiných mírových smluv, jakož i úmluvy o Horním Slezsku ujednané v Ženevě dne 15. května 1922.

Ustanovení odstavce 3 a 4 čl. 60 platí obdobně.

Článek 63.

Ustanovení článků předchozích nevztahují se na ty pohledávky příslušníků republiky Polské, bydlících na území republiky Rakouské, jichž způsob splacení byl upraven úmluvou, kterou Československá republika ujednala dne 18. června 1924 s republikou Rakouskou. Ustanovení zmíněné smlouvy neplatí však o pohledávkách příslušníků republiky Polské, kteří kromě bydliště na území republiky Rakouské mají druhé bydliště mimo toto území.

Článek 64.

Pohledávky peněžní zabezpečené na nemovitostech budou upraveny podle předpisů toho státu, na jehož území jest tato nemovitost, pokud věřitel jest příslušníkem téhož státu.

Článek 65.

Ustanovení tohoto oddílu neplatí o závazcích, které byly upraveny bez výhrady vzájemnou dohodou zúčastněných stran.

Pokud jde o pohledávky příslušníků republiky Československé, platí v republice Polské

iž obyvatelé Rzeczypospolitej Polskiej będą traktowani narówni z obywatelami Republiki Czeskosłowackiej, mającymi rzeczywiste miejsce zamieszkania na terytorjum Republiki Czeskosłowackiej w dniu 26. lutego 1919 r. lub później. Zakaz płacenia w koronach czeskosłowackich, zawarty w rozporządzeniu z dnia 1. kwietnia 1919 r. (čís. 167 Sb. z. a n.), traci swą ważność w odniesieniu do obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowienia ustępu poprzedniego stosują się taksamo do wierzytelności osób prawnych, których siedziba znajdowała się na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej dnia 26. lutego 1919 r., jak i tych, które po tym terminie powstały na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej, względnie których siedziba została przeniesiona na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej w wykonaniu artykułu 270 Traktatu Pokoju w St.-Germain oraz podobnych postanowień innych traktatów pokojowych, jak i konwencji w sprawie Górnego śląska, zawartej w Genewie dnia 15. maja 1922 r.

Postanowienia ustępów 3. i 4. artykułu 60 mają swe analogiczne zastosowanie.

Artykuł 63.

Postanowienia artykułów poprzednich nie odnoszą się do tych wierzytelności obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkałych na terytorjum Republiki Austrjackiej, których sposób spláty został uregulowany umową, zawartą przez Republikę Czeskosłowacką z Republiką Austrjacką dnia 18. czerwca 1924 r. Stosownie cytowanej Umowy nie będzie jednak miało miejsca do wierzytelności tych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy obok domicylu na terytorjum Republiki Austrjackiej posiadają drugi domicyl poza tem terytorjum.

Artykuł 64.

Pretensje pieniężne zabezpieczone na nieruchomości, będą regulowane przepisami tego Państwa, na którego terytorjum znajduje się dana nieruchomość, o ile wierzyicielem jest obywatel tego samego Państwa.

Artykuł 65.

Postanowienia niniejszego rozdziału nie odnoszą się do zobowiązań, które zostały uregulowane bez zastrzeżeń wzajemnym porozumieniem się stron interesowanych.

O ile chodzi o wierzytelności obywateli Republiki Czeskosłowackiej, stosuje się w Rze-

o složení do soudního deposita polské právní předpisy zmíněné v čl. 60 této smlouvy. Pokud jde o pohledávky příslušníků republiky Polské, platí v republice Československé složení do soudního deposita toliko v případě, když bylo po právu opodstatněno a stalo se v korunách československých ve výši odpovídající předpisům zákonů zmíněných v čl. 62 této smlouvy.

Článek 66.

Ustanovení tohoto oddílu neplatí o pohledávkách, které byly postoupeny po dnu 1. ledna 1925 příslušníkům republiky Polské nebo příslušníkům republiky Československé od příslušníků jiných států.

Pohledávky ze smluv o soukromém pojištění budou upraveny zvláštní úmluvou.

Článek 67.

Soupis polských cenných papírů náležejících příslušníkům republiky Československé, jaký má na zřeteli § 43, odst. 4., nařízení presidenta republiky ze dne 14. května 1924 ve znění stanoveném nařízením presidenta republiky ze dne 27. prosince 1924, stane se prostřednictvím československých úřadů.

Republika Československá se zavazuje, že užije veškeré opatrnosti, aby do soupisu byly pojaty jen papíry náležející výhradně příslušníkům republiky Československé. Vláda republiky Polské uzná vládou republiky Československé předložené výkazy soupisové za dostatečné a nebude požadovati žádných dalších dokladů co do státní příslušnosti majitelovy.

Článek 68.

Vláda republiky Polské provede soupis československých cenných papírů, jež se nalézají na území republiky Polské, pokud papíry tyto nepodléhaly v republice Československé soupisu ani označení, ježto ani nebyly dne 12. března 1919 na území Československé republiky ani jejich majitel na tomto území toho dne neměl stálého bydliště ani pobytu delšího jednoho roku, a pokud se papíry tyto po tomto dni na území republiky Československé nedostaly.

czypospolitej Polskiej odnośnie do złożenia do depozytu sądowego polskie przepisy prawne, powołane w artykule 60. niniejszej Umowy. O ile chodzi o wierzytelności obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, złożenie do depozytu sądowego w Republice Czeskosłowackiej ma ważność tylko w razie, jeśli było prawnie uzasadnione i było dokonane w koronach czeskosłowackich w wysokości, odpowiadającej przepisom Ustaw, powołanych w artykule 62. niniejszej Umowy.

Artykuł 66.

Postanowienia niniejszej Umowy nie dotyczą wierzytelności, które zostały cedowane po dniu 1. stycznia 1925 r. na rzecz obywateli Rzeczypospolitej Polskiej lub Republiki Czeskosłowackiej przez obywateli innych państw.

Wierzytelności z umów o prywatnem ubezpieczeniu będą uregulowane osobną Umową.

Artykuł 67.

Rejestracja polskich papierów wartościowych, należących do obywateli Republiki Czeskosłowackiej, przewidziana w artykule 43. ustęp 4. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. maja 1924 r. w brzmieniu nadanem mu rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. grudnia 1924 r., będzie przeprowadzona za pośrednictwem urzędów czeskosłowackich.

Republika Czeskosłowacka zobowiązuje się użyć wszelkich ostrożności, by przez rejestrację objęte były jedynie papiery należące do obywateli Republiki Czeskosłowackiej. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uzna wykazy rejestracyjne, przedłożone mu przez Rząd Republiki Czeskosłowackiej, za dostateczne i nie będzie wymagał żadnych dalszych dowodów co do obywatelstwa właścicieli.

Artykuł 68.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzi rejestrację czeskosłowackich papierów wartościowych, znajdujących się na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej, o ile papiery te nie podlegały konskrypcji i oznaczeniu w Republice Czeskosłowackiej, ponieważ ani w dniu 12. marca 1919 r. nie znajdowały się na obszarze Republiki Czeskosłowackiej, ani ich właściciele na tym obszarze w tym dniu nie miał miejsca zamieszkania, ani nie przebywał w Republice Czeskosłowackiej dłużej niż jeden rok, oraz o ile papiery te po dniu wyżej podanym nie przeszły na obszar Republiki Czeskosłowackiej.

Vláda republiky Polské zavazuje se, že užije veškeré opatrnosti, aby sepsány byly jenom ony cenné papíry československé, u nichž splněny jsou podmínky uvedené v odst. předchozím.

Vláda republiky Československé uzná soupisové seznamy, předložené vládou republiky Polské za dostatečné a provede označení cenných papírů obsažených v těchto výkazech československým razítkem soupisovým. S papíry těmito bude stejně nakládáno jako s papíry, které svého času byly v Československé republice sepsány a označeny.

Za označení vybíratí budou úřady československé půlprocentní poplatek ze jmenovité hodnoty papíru.

Vláda republiky Polské uznává, že označení československým razítkem soupisovým jest pouhou evidenční značkou, která není při výplatě papíru a v obchodu s ním závadou.

Oddíl II.

Vydání deposit.

Článek 69.

Deposita ležící v den, kdy tato smlouva nabude působnosti, na státním území republiky Československé nebo republiky Polské v úschově u státních a poručenských pokladen, jakýchkoli úřadů, u veřejných notářů, advokátů, peněžních ústavů a jiných fysických neb právnických osob, které spravují cizí jmění, vydají se nezkráceně po srážce výloh na nich váznoucích vlastníkově, nemá-li bydliště na území státu, ve kterém depot se nalézá a je-li příslušníkem státu druhého a zažádá o uvolnění deposita do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude působnosti. Ustanovení toto platí o depozitech jak otevřených, tak uzavřených a safeových, pokud obsahují cenné papíry i jiné listiny (včetně vkladních knížek, podílových knížek neb listů a pojištěk), cizí valuty, mincované i nemincované (zpracované i nezpracované) drahé kovy, perly a drahokamy.

Předchozí ustanovení platí též o depozitech osob právnických, při nichž rozhoduje jejich sídlo.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązuje się użyć wszelkich ostrożności, by przez rejestrację objęte były jedynie te czeskosłowackie papiery wartościowe, co do których zostały spełnione warunki, wymienione w ustępie poprzednim.

Rząd republiky Czeskosłowackiej uzna wykazy rejestracyjne przedłożone mu przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, za dostateczne i zarządzi opatrzenie czeskosłowackim znakiem konskrypcyjnym papierów wartościowych, tymi wykazami objętych. Papiery te będą tak samo traktowane, jak papiery, które były swego czasu konskrybowane i oznaczone w Republice Czeskosłowackiej.

Za oznaczenie urzędy czeskosłowackie pobierać będą opłatę w wysokości pół procent wartości nominalnej papierów.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że oznaczenie czeskosłowacką pieczęcią konskrypcyjną jest jedynie znakiem ewidencyjnym, który nie może być przeszkodą przy wypłacie papierów i handlu nimi.

R o z d z i a ł II.

Wydanie depozytów.

Artykuł 69.

Depozyty znajdujące się w dniu wejścia w życie Umowy na terytorjum państwowem Republiki Czeskosłowackiej względnie Rzeczypospolitej Polskiej w przechowaniu kas państwowych i sierocych, jakichkolwiek urzędów, notariuszy publicznych (rejentów), advokátów, zakładów kredytowych i innych osób fizycznych lub prawnych, które zarządzają cudzem mieniem, zostaną wydane w całości, po potrąceniu wydatków na nich ciążących, właścicielowi, jeżeli ten nie ma miejsca zamieszkania na terytorjum Państwa, w kterém depozyt się znajduje, i jest obywatelem Państwa drugiego, a zažąda zwolnienia depozytu w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej Umowy. Postanowienie to dotyczy tak depozytów otwartých jak i zamkniętych i schowkowych, o ile one obejmują papiery wartościowe i inne dokumenty (łącznie z książeczkami wkłádkowymi, książeczkami albo arkuszami udziałowymi, lub polisami), obce waluty, szlachetne kruszce w formie monet i innej (przerobione i nieprzerobione), perły i drogie kamienie.

Postanowienia powyższe odnoszą się również do depozytów będących własnością osób prawnych, co do których decyduje ich siedziba.

Vláda republiky Polské, pokud se týče republiky Československé není však povinná deposita takových subjektů uvolnit, pokud jim má přístě podle mírových smluv nebo podle jiných úmluv, které by mezi oběma státy byly ujednány, přiřknuta býti vlastnost subjektů polských, pokud se týče československých.

Kdyby uvolňované hodnoty nebyly ve hmotné úschově míst schovacích, nýbrž toliko v jejich úschově právní, kdežto hodnoty samy byly uloženy mimo území státu uvolňujícího, jest vláda povinná dovoliti a jde-li o státní úschovu zařídit, aby potřebné listiny disposiční byly pořízeny nebo vydány.

Hodnot, jež podle tohoto článku mají býti uvolněny, nelze postihnouti ani dávkou z majetku ani jinou dávkou, která by uvolnění ztížila nebo znemožnila. Také jinaká opatření státní správy, jež by měla stejný účinek, jsou vyloučena. Všechna tomu odporující zajištění a jinaká opatření budou zrušena.

Vydání deposita může býti pohledávka na daních nebo jiných veřejných dávkách jen tehdy na překážku, když v době podání žádosti o uvolnění již trvala; takovou pohledávku nutno před vydáním deposita zaplatiti.

Žádosti o vývoz hodnot v odstavci 1 jmenovaných, pokud jsou v úschově osob v témž odstavci neuvedených, projednají se obdobně s tou výjimkou, že nejsou vázány na nějakou lhůtu.

Pokud jde o cenné papíry věnované na kauce a pod. neb z jiných důvodů vinkulované, jsou povinny vlády přípravné řízení k uvolnění (devinkulace atd.) a vydání dotyčných cenných papírů co možno zjednodušiti a urychlit.

Článek 70.

Pokud deposita uložená na státním území jedné ze smluvních stran na jméno peněžního ústavu, nebo osoby provozující po živnostenskou bankovní obchody, na jméno státní nebo poručenské pokladny, jakéhokoli úřadu, veřejného notáře nebo advokáta, kteří jsou na území druhého státu, obsahují jak hodnoty, které jsou vlastnictvím peněžního ústavu nebo banky, státní nebo poručenské pokladny, ja-

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej względnie Republiki Czeskosłowackiej nie jest jednak obowiązany do zwolnienia depozytów takich podmiotów, które w przyszłości mają otrzymać charakter polskich względnie czeskosłowackich podmiotów na zasadzie Traktatów Pokojowych lub innych umów, które by między obu Państwami zostały zawarte.

Gdyby zwolnione wartości nie znajdowały się w faktycznym przechowaniu depozytarjuszy, lecz tylko w ich przechowaniu prawnym, a wartości same były złożone poza terytorjum Państwa zwalniającego, Rząd powinien zezwolić, lub o ile chodzi o przechowanie przez Państwo, zarządzić, aby potrzebne dokumenty dyspozycyjne zostały sporządzone względnie wydane.

Wartości, które zwalnia się na podstawie niniejszego artykułu, nie można obciążyć ani daniną majątkową, ani innym podatkiem, któryby zwolnienie utrudnił lub uniemożliwił. Również inne zarządzenia państwowe, które by miały podobny skutek, są wykluczone. Wszelkie sprzeciwiające się powyższemu zarządzenia zabezpieczające i inne zostaną uchylone.

Przeszkodą dla wydania depozytów mogą być zobowiązania z tytułu podatków i innych opłat publicznych tylko wówczas, jeżeli zobowiązania te istniały już w czasie wniesienia prośby o zwolnienie; zobowiązania takie winny być wyrównane przed wydaniem depozytu.

Podanie o zezwolenie na wywóz wartości, wymienionych w ustępie 1., o ile znajdują się one w przechowaniu osób w ustępie tym wymienionych, będą traktowane w analogiczny sposób z tą zmianą, że nie są one ograniczone żadnym terminem.

O ile chodzi o papiery wartościowe, przeznaczone na kaucje lub t. p., względnie z innych powodów vinkulowane, Rządy uproszczą i przyspieszą w miarę możliwości postępowanie przygotowawcze potrzebne do zwolnienia (devinkulacji i t. d.) i wydania odnośnych papierów wartościowych.

Artykuł 70.

O ile depozyty złożone na terytorjum państwem jednej z umawiających się Stron na imię zakładu kredytowego lub osoby trudniące się w sposób zarobkowy czynnościami bankowymi, kasy państwowej lub sierocej, jakiegokolwiek urzędu notariusza publicznego lub adwokata, znajdujących się na obszarze drugiego państwa, obejmują tak wartości, które są własnością zakładu kredytowego lub ban-

kéhokoliv úřadu, veřejného notáře nebo advokáta, tak hodnoty, které jsou vlastnictvím takových komitentů zmíněných osob, u nichž jsou splněny podmínky předcházejícího článku, provede se uvolnění daného deposita podle konsignace deponentem vydané, na níž finanční úřad první stolice státu, v němž deponent bydlí, nebo má sídlo, potvrdí výslovně, že žádané podmínky jsou splněny.

Uvolnění zbytků deposit uložených na jméno peněžního ústavu, bankéře, pokladny státní nebo poručenské, úřadu veřejného notáře neb advokáta, jest vyhrazeno zvláštnímu opatření příslušného úřadu státu, v němž depot jest.

Uvolnění jiných než v odst. 1. zahrnutých deposit provede se na žádost strany, kterou s dokladem o splnění podmínek uvolňovacích podati jest buď u finančního úřadu první stolice státu, do něhož se hodnoty dovážejí, v kterémžto případě potvrdí tento úřad splnění podmínek podle předešlého článku a zašle žádost finančnímu úřadu první stolice druhého státu, nebo se podá tato žádost přímo u finančního úřadu první stolice druhého státu příslušného podle sídla místa depositního, nebo podle pobytu vlastníka.

Článek 71.

Obě vlády zaváží na svém území státním peněžní ústavy, bankéře, státní nebo poručenské pokladny, jakéhokoli úřady, veřejné notáře a advokáty, aby deposita u nich uložená a příslušníkům druhého státu náležející, na jejichž uvolnění, přípustné podle této smlouvy, nedošlo z nedostatku žádostí, svou vlastní správou finanční oznamovali finanční správě druhého státu, pokud známy jsou jim podmínky potřebné k posouzení věci.

Článek 72.

Hodnoty uvolněné podle předchozích článků, pokud jde o vývoz a splatnosti kuponů a kapitálů, nebudou podrobeny ve státě uvolňujícím jinakým omezením, než takovým, jakým jsou podrobeny hodnoty patřící vlastním příslušníkům.

kiera, kasy państwowej lub sieroczej, jakiegokolwiek urzędu, notariusza publicznego lub advokata, jak również i wartości, które są własnością takich komitentów wymienionych osób, względem których zachodzą warunki wymienione w artykule poprzednim, zwolnienie danego depozytu nastąpi według konsygnacji sporządzonej przez deponenta, na której władza skarbowa pierwszej instancji Państwa, na którego obszarze deponent mieszka lub ma siedzibę, potwierdzi wyraźnie, że wymagane warunki zachodzą.

Zwolnienie pozostalej części depozytów złożonych na imię zakładów kredytowych, bankierów, kas państwowych lub sierocych, urzędów, notariuszy publicznych lub adwokatów, zastrzega się specjalnemu zarządzeniu właściwej władzy tego Państwa, na którego obszarze depozyt się znajduje.

Zwolnienie depozytów nieobjętych ustępem 1 nastąpi na żądanie Strony, które wraz z dowodem, że zachodzą warunki wymagane do zwolnienia, wnieść należy bądź do władzy skarbowej pierwszej instancji tego Państwa, do którego się wartości przywozi, w którym to wypadku władza ta potwierdzi, że zachodzą warunki, wymagane artykułem poprzednim i prześle żądanie władzy skarbowej pierwszej instancji drugiego Państwa, bądź bezpośrednio do władzy skarbowej pierwszej instancji drugiego Państwa, właściwej wedle siedziby depozytariusza lub wedle miejsca pobytu właściciela depozytu.

Artykuł 71.

Oba Rządy zarządzają, by znajdujące się na ich terytorjum Zakłady Kredytowe, bankierzy, kasy państwowe i sieroce, jakiegokolwiek urzędy, notariusze publiczni i adwokaci jeśli depozyty u nich złożone a należące do obywateli drugiego Państwa, nie zostały zwolnione na zasadzie niniejszej Umowy z powodu braku podania, w drodze swej własnej władzy skarbowej podawali do wiadomości władzy skarbowej drugiego Państwa dane, potrzebne do osądzenia sprawy, o ile im są znane.

Artykuł 72.

Wartości zwolnione w myśl artykułów poprzednich, o ile chodzi o ich wywóz oraz płatność kuponów i sum kapitałowych, nie będą podlegały w Państwie zwalniającem innym ograniczeniom, niż te, którym podlegają wartości należące do własnych obywateli.

Č Á S T IX.

Řízení ve sporných případech.

Článek 73.

K urovnání různosti v názorech a k rozhodnutí sporů, jež by snad na základě této smlouvy mohly vzniknouti, pokud nejde o sporné otázky, vyplývající z části V této smlouvy, jakož i k výkladu ustanovení smlouvy ve všech jejích částech zřizuje se:

1. smíšená komise,
2. rozhodčí soud.

Článek 74.

Smíšená komise skládá se ze šesti členů, z nichž tři jmenuje vláda polská a tři vláda československá.

Delegace polská úřaduje ve Varšavě, delegace československá v Praze.

Článek 75.

Komise jedná toliko o těch věcech, které jí budou přikázány jednou z delegací.

Delegace jednájí spolu cestou písemnou.

Nedosáhne-li se touto cestou dohody, delegace se sejdou ke společným schůzím za střídavého předsednictví předsedů delegace československé a polské.

Zasedání budou se konati střídavě ve Varšavě a v Praze.

První společná schůze koná se ve Varšavě.

Článek 76.

Nerozhodne-li smíšená komise sporného případu, jest povinna odkázati jej rozhodčímu soudu.

Článek 77.

Rozhodčí soud skládá se ze dvou členů jmenovaných vládou polskou, ze dvou členů jmenovaných vládou československou a z předsedy, zvoleného těmito čtyřmi členy.

Kdyby nebylo možno dosíci dohody v té věci, jmenuje předsedu prezident Institutu práva mezinárodního (Institut de droit international) v Bruselu.

CZĘŚĆ IX.

Postępowanie w sprawach spornych.

Artykuł 73.

Do usuwania nieporozumień i rozsądzania sporów, mogących powstać na tle niniejszej Umowy, o ile nie chodzi o sporne kwestje, wpływające z części V-tej niniejszej Umowy, oraz do interpretowania postanowień Umowy co do wszystkich jej części ustanawia się:

1. Komisję Mieszaną.
2. Sąd Rozjemczy.

Artykuł 74.

Komisja Mieszana składa się z sześciu członków; trzech mianuje Rząd Polski, a trzech Rząd Czeskosłowacki.

Delegacja Polska urzęduje w Warszawie, Delegacja Czeskosłowacka w Pradze.

Artykuł 75.

Komisja bierze pod obrady te tylko sprawy, które jej będą przekazane przez jedną z Delegacji.

Delegacje porozumiewają się ze sobą na piśmie.

W razie, jeżeli tą drogą nie dojdzie się do porozumienia, Delegacje zgromadzają się na posiedzenie wspólne, przyczem przewodnictwo sprawuje naprzemian przewodniczący Delegacji Czeskosłowackiej i Polskiej.

Posiedzenia będą się odbywały naprzemian w Warszawie i Pradze. Pierwsze posiedzenie wspólne odbędzie się w Warszawie.

Artykuł 76.

W razie, jeżeli Komisja Mieszana nie rozstrzygnie danego sporu, winna przekazać go Sądowi Rozjemczemu.

Artykuł 77.

Sąd Rozjemczy składa się dwóch członków, mianowanych przez Rząd Polski, z dwóch, mianowanych przez Rząd Czeskosłowacki oraz z przewodniczącego, wybranego przez tych czterech członków.

W razie niemożności dojścia w tym względzie do porozumienia, przewodniczącego zamianuje Prezes Institutu Prawa Międzynarodowego (Institut de droit international) w Brukseli.

Článek 78.

Složení soudu rozhodčího jest stálé.

Soud úřaduje střídavě v Praze a ve Varšavě a to tak, že každý půl roku mění svoje sídlo.

První zasedání konati se bude v Praze.

Článek 79.

Oba státy se zavazují, že smíšené komisi i rozhodčímu soudu poskytnou při vykonávání jejich působnosti všelikou pomoc a podporu; soudy i úřady správní jsou povinny všemožně spolupůsobiti, zejména pokud jde o opatření důkazů a pomocného materiálu.

Článek 80.

Řízení a vnitřní jednací řád stanoví si soud rozhodčí sám.

Rozhoduje se většinou hlasů, při čemž předseda hlasuje poslední. Je-li rovnost hlasů, rozhoduje hlas předsedy.

Článek 81.

Každá vláda hradí požitky svých členů komise i soudu a polovici ostatních nákladů.

Č Á S T X.

Ustanovení závěrečná.

Článek 82.

Smluvní strany shodují se v tom, že ani v jednom ani v druhém státu nemohou býti vydány zákony neb nařízení, které by odporovaly platným částem této smlouvy.

Článek 83.

Tato smlouva bude ratifikována a ratifikační listiny budou co možno nejdříve vyměněny v Praze.

Nabude působnosti, pokud nic jiného není ve smlouvě stanoveno ohledně jednotlivých předpisů, patnáctého dne po výměně ratifikačních listin.

Artykuł 78.

Skład Sądu Rozjemczego jest stały.

Sąd obraduje naprzemian w Pradze i w Warszawie, zmieniając co pół roku swoją siedzibę.

Pierwsza sesja odbędzie się w Pradze.

Artykuł 79.

Oba Państwa zobowiązują się udzielać Komisji Mieszanej i Sądowi Rozjemczemu wszelkiej możliwej pomocy i poparcia przy wykonywaniu ich czynności; sądy i urzędy administracyjne winny pod każdym względem okazywać im współdziałanie, zwłaszcza w zakresie zbierania dowodów i materiałów pomocniczych.

Artykuł 80.

Procedurę i regulamin wewnętrzny ustala dla siebie sam Sąd Rozjemczy.

Decyzje zapadają większością głosów, przy czem przewodniczący oddaje swój głos na końcu. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Artykuł 81.

Każdy Rząd pokrywa koszta wynagrodzenia swoich członków Komisji i Sądu, oraz połowę innych kosztów.

CZĘŚĆ X.

Postanowienia końcowe.

Artykuł 82.

Umawiające się Strony zgodne są co do tego, że ani w jednym ani w drugim Państwie nie mogą być wydane ustawy lub rozporządzenia, które by się sprzeciwiały obowiązującym częściom niniejszej Umowy.

Artykuł 83.

Umowa niniejsza będzie ratyfikowana i dokumenty ratyfikacyjne będą, o ile można jak najprędzej, wymienione w Pradze.

Wejdzie ona w życie, o ile nic innego nie postanowiono w Umowie co do poszczególnych przepisów, piętnastego dnia po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

Smlouva byla vyhotovena ve dvou originálech, a to každý v jazyku československém i polském; oba texty jsou autentické.

Tomu na svědomí podepsali shora jmenovaní zmocněnci tuto smlouvu a opatřili ji svými pečeti.

Dáno ve Varšavě, dne 23. dubna 1925.

Za republiku Československou:

Antonín Hobza v. r.

L. S.

Dr. Bohumil Vlasák v. r.

L. S.

Za republiku Polskou:

Dr. Zygmunt Lasocki v. r.

L. S.

Stanislav Kutrzeba v. r.

L. S.

ZÁVĚREČNÝ PROTOKOL.

Při podpisu této smlouvy zmocněnci obou smluvních stran učinili shodně tato prohlášení:

K Části V.

Aby připravily základ pro dohodu o likvidaci právních poměrů spořitelny města Těšína, spořitelny v Jablunkově a spořitelny ve Fryštátě, dohodly se obě smluvní strany, že bude do tří měsíců od podpisu této smlouvy zjištěn stav aktiv i passiv těchto spořitel a se zřetelem k tomu, na území kterého ze států se tato aktiva a passiva nalézají. Tímto zjištěním pověří se smíšená komise československo-polská, sestávající z jednoho delegáta z každé strany, kteří si mohou přibrati experty. Výsledek šetření předloží komise vládám obou států, které pak co nejrychleji přikročí k ujednání zmíněné dohody.

Sporządzono w dwóch oryginalach, każdy w języku czeskosłowackim i polskim; oba teksty są autentyczne.

Na dowód czego wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Umowę i przyłożyli na niej swe pieczęcie.

Działo się w Warszawie, dnia 23. kwietnia 1925 r.

W imieniu Republiki Czeskosłowackiej:

Antonin Hobza m. p.

L. S.

Dr. Bohumil Vlasák m. p.

L. S.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej:

Dr. Zygmunt Lasocki m. p.

L. S.

Stanisław Kutrzeba m. p.

L. S.

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu niniejszej umowy Pełnomocnicy obu umawiających się Stron złożyli zgodnie takie oświadczenia:

Do części V.

Obie umawiające się Strony zgadzają się na to, iż w celu przygotowania podstawy do ugod i likwidacji prawnych stosunków Kasy Oszczędności miasta Cieszyina i kas oszczędności w Jabłonkowie i we Fryszacie zostanie w ciągu trzech miesięcy od podpisania niniejszej Umowy ustalony stan aktywów i pasywów tych kas oszczędności z uwzględnieniem tego, na terytorjum którego z Państw znajdują się te aktywa i pasywa. Ustalenie to powierza się Komisji Mieszanej czeskosłowacko-polskiej, składającej się z jednego delegata z każdej Strony, którzy będą mieli możność przybrać sobie ekspertów. Rezultat badań przedłoży Komisja Rządowi obu Państw, które jaknajprędzej przystąpią do zawarcia wymiennej ugody.

Zmíněná komise sejde se nejdéle do jednoho měsíce po podpisu této smlouvy v Těšíně v Polsku.

K části VIII.

Obě smluvní strany jsou za jedno v tom:

1. Že právníckými osobami podle článku 60, 61, 62 a 69 této smlouvy jest rozuměti také společnosti obchodní, společnosti s ručením omezeným a společenstva výdělková a hospodářská;

2. Že ustanovení článku 63 o dvojím bydlišti bude vykládáno blahovlně;

3. Že v nejbližší době se dohodnou o způsobu, jak by bylo uspořádati společnou službu obligací severní dráhy Ferdinandovy a uher-sko-haličské dráhy, pokud zatěžují podle mezinárodních smluv oba státy.

Závěrečný protokol jest podstatnou součástí této smlouvy.

Ve Varšavě, dne 23. dubna 1925.

Za republiku Československou:

Antonín Hobza v. r.

Dr. Bohumil Vlasák v. r.

Za republiku Polskou:

Dr. Zygmunt Lasocki v. r.

Stanislav Kutrzeba v. r.

Wymieniona Komisja zejdzie się najdalej w ciągu jednego miesiąca po podpisaniu tej Umowy w Cieszynie w Polsce.

Do części VIII.

Obie umawiające się Strony są zgodne co do tego:

1. Iż jako osoby prawne według artykułu 60, 61, 62 i 69 niniejszej Umowy są rozumiane także spółki handlowe, stowarzyszenia z ograniczoną poręką oraz stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze;

2. Iż postanowienie artykułu 63. o podwójnym domicylu będzie wykładane liberalnie.

3. Iż w najbliższym czasie wejdą w porozumienie co do sposobu, w jaki by uregulować wspólną obsługę obligacyj kolei północnej imienia Ferdynanda oraz kolei węgiersko-gali-cyjskiej, o ile one obciążają oba Państwa w myśl umów międzynarodowych.

Protokół końcowy stanowi część składową niniejszej Umowy.

W imieniu Republiki Česko-słowackiej:

Antonín Hobza m. p.

L. S.

Dr. Bohumil Vlasák m. p.

L. S.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej:

Dr. Zygmunt Lasocki m. p.

L. S.

Stanisław Kutrzeba m. p.

L. S.